

Utlendinger med norsk doktorgrad – hvor blir de av?

En undersøkelse basert på registerdata

Terje Bruen Olsen

Rapport 17/2013

NIFU

Utlendinger med norsk doktorgrad – hvor blir de av?

En undersøkelse basert på registerdata

Terje Bruen Olsen

Rapport 17/2013

Rapport 17/2013

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
Adresse PB 5183 Majorstuen, NO-0302 Oslo. Besøksadresse: Wergelandsveien 7, 0167 Oslo

ISBN 978-82-7218-914-2
ISSN 1892-2597 (online)

www.nifu.no

Forord

I denne rapporten ser vi på personer med ikke-norsk statsborgerskap som har avlagt en doktorgrad ved norske universiteter og høyskoler. Vi undersøker i hvilken utstrekning de gjenfinnes i norsk arbeidsliv etter avlagt grad. Blir de i Norge eller flytter de ut?

For dem som blir og er yrkesaktive i Norge, undersøker vi *hvor* i arbeidslivet de befinner seg – nærmere bestemt i hvilken næringskategori arbeidsstedet deres er klassifisert.

Undersøkelsen er registerbasert og benytter det samme datagrunnlaget som *Med doktorgrad i arbeidslivet*, Rapport 41/2012. Data fra NIFUs *Doktorgradsregister* er sammenholdt både med Statistisk sentralbyrås *System for persondata* (SFT), som bl.a. har opplysning om yrkesstatus og næringstilknytning, og med NIFUs *Forskerpersonalregister* som omfatter personalet ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter.

Rapporten er utarbeidet av Terje Bruen Olsen.

Oslo, 5. april 2013

Sveinung Skule
Direktør

Susanne Lehmann Sundnes
Forskningsleder

Innhold

Forord.....	5
Innhold	7
Sammendrag	9
1. Hovedbildet.....	11
1.1 Noen metodiske merknader.....	12
1.2 Datakildene	13
2. De som reiser.....	14
3. De som blir	24
3.1 Utlendinger med norsk doktorgrad i norsk arbeidsliv totalt.....	25
3.2 Utlendinger med norsk doktorgrad i forskningssektoren	29
4. Og så kommer det noen fra utlandet....	32
Relevant litteratur	33
Vedlegg 1: Vedleggsfigurer.....	35
Vedlegg 2: Vedleggstabeller	39
Vedlegg 3: Tabell- og figuroversikt.....	47
Tabeller i teksten.....	47
Figurer i teksten.....	48
Vedleggstabeller.....	49
Vedleggsfigurer	51
Vedlegg 4: Om dataregistrene	52
Doktorgradsregisteret	52
Forskerpersonalregisteret	52
System for persondata (SFP)	53
Vedlegg 5: Sysselsettingskategorier	54
Vedlegg 6: Standard for næringsgruppering (SN2007)	55

Sammendrag

Om lag halvparten av utlendingene som har avlagt doktorgrad i Norge reiser ut

For doktorgradskullene på 2000-tallet er hovedbildet at halvparten av utlendingene (51 prosent) er yrkesaktive i Norge to år etter disputasåret. Tilsvarende andel for norske statsborgere er 93 prosent. Den andre halvparten av utlendingene består i hovedsak av personer som ikke er registrert bosatt eller i arbeid i Norge – og som derfor må antas å ha reist ut av landet.

De som reiser, reiser raskt

De 40-50 prosent av de enkelte doktorgradskull som forlater Norge, reiser umiddelbart eller i hvert fall i løpet av de to første årene etter disputas. Utreiseandelen varierer noe fra doktorgradskull til doktorgradskull, men viser en svakt synkende tendens gjennom perioden 2000-2007. Etter de to første årene er andelen som er yrkesaktive i Norge svært stabil for det enkelte doktorgradskull.

Sterk økning i antall utlendinger som avlegger doktorgraden i Norge

På 2000-tallet har det vært en betydelig økning i det samlede antall avlagte doktorgrader i Norge. Enda sterkere har økningen vært blant dem med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet. Økningen siden 2008 skyldes i første rekke de sistnevnte, blant dem med norsk statsborgerskap har det bare vært en mindre vekst. Mobiliteten i de siste års doktorgradskull gjenstår å se.

Lav andel med ikke-norsk statsborgerskap i norsk arbeidsliv

I 2009 var 7 prosent av de sysselsatte doktorene i arbeidslivet registrert med ikke-norsk statsborgerskap. Dette er en betydelig lavere andel enn i doktorgradskullene og skyldes den store andelen av utlendingene som forlater Norge etter avlagt doktorgrad. Noen av disse er personer som kommer til Norge for å gjennomføre en forskerutdanning, f.eks. under utvekslings- eller kvotestudentordninger, og som reiser ut av landet etter avlagt doktorgrad.

Store regionale forskjeller

To år etter disputas gjenfinner vi i norsk arbeidsliv i størrelsesorden 55-65 prosent av doktorandene med statsborgerskap fra vestlige land, Øst-Europa og Asia, men bare 40 prosent av doktorandene fra Latin-Amerika og vel 20 prosent av doktorandene fra Afrika. Den lave andelen fra Afrika kan delvis forklares med at mange av kandidatene herfra gjennomfører en doktorgradsutdanning innen programmer som forutsetter at studentene reiser tilbake til hjemlandet etter avsluttet utdanning, f.eks. kvotestudentordningen.

Teknologene blir

Emigrasjonsraten avhenger av fagområdet for doktorgraden. To av tre utlendinger med doktorgrad i et teknologisk fag er sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Også flertallet i medisin er sysselsatt i Norge. Omtrent halvparten av utenlandske doktorander i matematikk/naturvitenskap og humaniora reiser ut, og halvparten blir. De fleste doktorer i samfunnsvitenskap og – særlig – i landbruksvitenskap emigrerer.

Utlendingene som blir...

...i Norge utgjør den andre halvparten. Disse skiller seg i liten grad fra dem med norsk statsborgerskap når det gjelder yrkesaktivitet, arbeidssted og fagbakgrunn, men har i noe mindre grad oppnådd professor- eller førstestilling ved universiteter og høyskoler.

Norge importerer også doktorgrader

Anslagsvis 19 prosent av alt doktorgradsutdannet personale i 2009 hadde graden sin fra utlandet. Denne gruppen importerte doktorer utgjør en betydelig «motpost» til de som reiser ut.

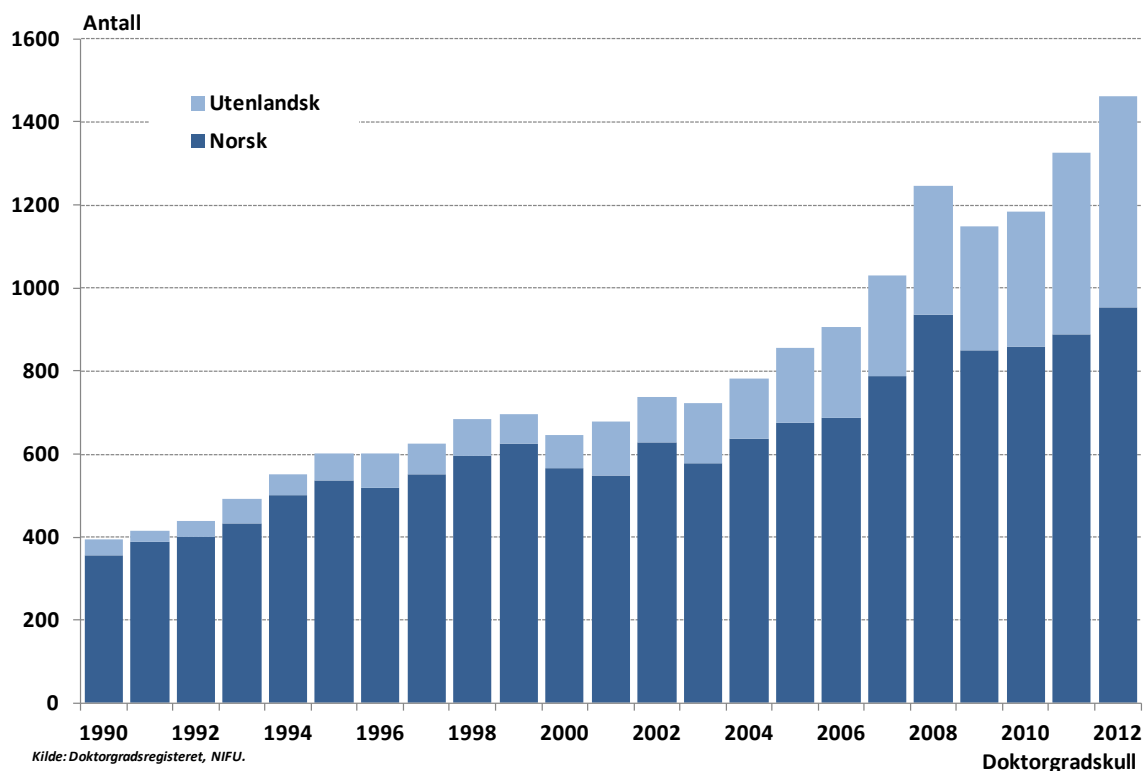

1. Hovedbildet

I denne rapporten beskriver vi mobiliteten for personer som 1) har avlagt en doktorgrad ved norske universiteter og høyskoler og 2) ikke hadde norsk statsborgerskap på disputastidspunktet. For enkelthets skyld, men noe upresist, benevner vi dem *utlendinger* i denne rapporten. Beskrivelsen bygger på data fra ulike dataregistre – NIFUs Doktorgradsregister, NIFUs Forskerpersonalregister og Statistisk sentralbyrås ulike registre over sysselsetting, bosted osv. Vi ser på i hvilken grad de utenlandske doktorene forblir i Norge etter avlagt doktorgrad og i hvilken grad de reiser ut av landet.

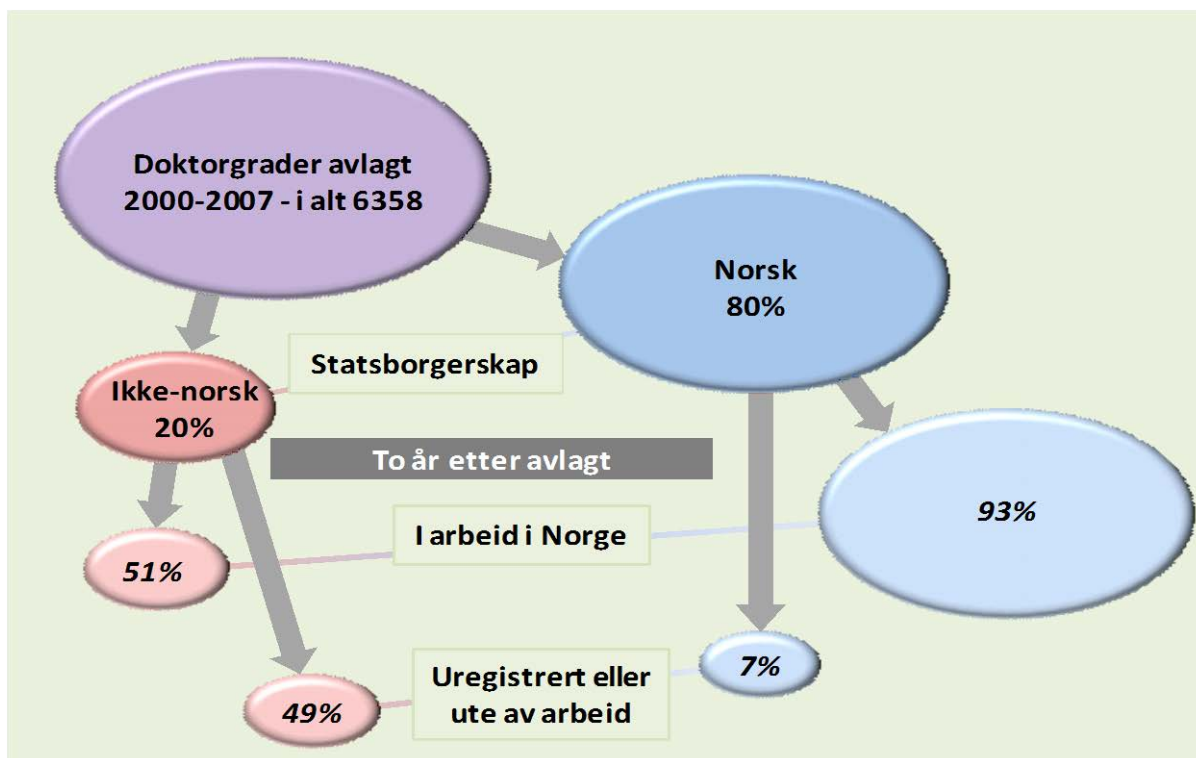
For dem som blir i Norge, undersøker vi tilknytning til arbeidslivet etter avlagt grad.

På 2000-tallet har det vært en betydelig økning i det samlede antallet avlagte doktorgrader i Norge. Samtidig har antallet doktorander med ikke norsk-statsborgerskap vært økende, samt andelen av disse per doktorgradskull, se Figur 1. Økningen i totaltallet avlagte doktorgrader siden 2008 skyldes i første rekke doktorandene med ikke-norsk statsborgerskap.

Figur 1 Doktorgrader i Norge 1990-2012 etter statsborgerskap.

Hvor blir det av dem? Hvis vi begrenser oss til doktorgradskullene på 2000-tallet og de kull vi har yrkesdata om, er hovedbildet at halvparten av utlendingene (51 prosent) er yrkesaktive i Norge to år etter disputasåret, se Figur 2. Tilsvarende andel for norske statsborgere er 93 prosent. Den andre halvparten av utlendingene består i hovedsak av personer som ikke er registrert bosatt eller i arbeid i Norge – og som derfor må antas å ha reist ut av landet. En mindre andel oppholder seg i Norge, men er registrert som arbeidsledige eller inaktive.

Figur 2 Fordelingen på norsk og ikke-norsk statsborgerskap blant personer som avla doktorgraden i Norge 2000-2007 og deres tilknytning til norsk arbeidsliv to år etter disputasåret.

1.1 Noen metodiske merknader

I rapporten setter vi likhetstegn mellom utlendinger og personer med ikke-norsk statsborgerskap. Dette må kvalifiseres. Det faktiske forholdet til det norske samfunn kan være svært forskjellig for personer med ikke-norsk statsborgerskap. For noen er "gjesterollen" reell. De kommer til Norge med det klare formål å gjennomføre en forskerutdanning og deretter reise ut igjen. Det gjelder f.eks. dem som blir opptatt på et ph.d.-program som kvotestudenter. Andre har immigrert til Norge på ulike tidspunkter i livsløpet, som barn sammen med innvandrerforeldre eller som voksen utdanningsøkende. Noen kan ha en fullt ut "norsk" oppvekst i Norge, men har beholdt et statsborgerskap de fikk tildelt fordi de ble født i et annet land av ikke-norsk mor.

Utgangspunktet vårt er statsborgerskap på disputastidspunktet slik det er rapportert fra den doktorgradsutstedende institusjonen. Vi undersøker om doktorandene med ikke-norsk statsborgerskap gjenfinnes i norsk arbeidsliv i årene etter disputas – dvs. om de er registrert i Statistisk sentralbyrås register over sysselsatte i Norge. Vi tar ikke hensyn til at noen kan ha fått endret statsborgerskap senere. På 2000-tallet har 10-15 000 utlendinger per år hatt overgang til norsk statsborgerskap¹, sikkert også mange doktorander. Men i denne rapporten bygger vi altså på statsborgerskapet slik institusjonene registrerte det ved disputas. (Unntaket gjelder figurene i kap. 2.1, som bygger på statsborgerskap registrert av SSB i de enkelte år. Det er ikke fullt samsvar mellom de to kildene for statsborgerskap. Bl.a. har nok noen av dem som ble registrert som ikke-norske statsborgere på disputastidspunktet, skiftet statsborgerskap senere og blitt norske statsborgere.) Det er naturlig å tenke seg at en større andel av dem som har fått norsk statsborgerskap *etter* disputas, gjenfinnes i norsk arbeidsliv enn dem som *ikke*

¹ Kilde: SSB.

har endret statsborgerskap. Vi har ikke tall for hvor mange som har endret statsborgerskapet sitt, men hvis vi hadde hatt mulighet til å holde disse utenfor i våre beregninger, ville andelen utlendinger som ikke gjenfinnes i yrkeslivet vært noe høyere enn slik det er framstilt i denne rapporten.

De alle fleste av de doktorander som ikke gjenfinnes i SSBs dataregistre som sysselsatte eller bosatte må antas å ha opphold utenfor Norge. Noen kan ha avgått ved døden, og noen kan eventuelt ha unngått registrering av andre, for oss ukjente, grunner. Vi har ikke mulighet for å skille mellom de ulike gruppene av "ikke gjenfunne", men siden vi kun ser på personer i presumptivt yrkesaktiv alder (under 70 år), er det rimelig å anta at de aller fleste har flyttet ut av landet. Vi mener derfor å ha dekning for tittelen *De som reiser* på kap. 2, selv om den ikke er hundre prosent presis.

Våre data om status i arbeidslivets stopper ved året 2009. Den betydelige økningen i antallet og andelen utlendinger blant doktorandene kan ha ført til at innslaget i norsk arbeidsliv har økt og at tallforholdet mellom de som blir og de som reiser, har endret seg i de aller siste årene. For å belyse den seneste utviklingen trengs nyere yrkesdata.

1.2 Datakildene

Det er tre hovedkilder for data. I undersøkelsen av doktorenes generelle arbeidslivstilknytning bygger vi på data fra *Statistisk sentralbyrås registre*. Karrieren innenfor forskningssektoren kartlegges ved hjelp av *NIFUs Forskerpersonalregister*². I begge tilfeller er utgangspunktet personer som har avlagt en norsk doktorgrad (*NIFUs Doktorgradsregister*), men for øvrig er det ingen kobling mellom de to førstnevnte datakildene. I studien av den generelle arbeidslivstilknytning har vi derfor f.eks. ikke opplysning om de enkeltes arbeidssted, men om den *næring* arbeidsstedet er klassifisert under. Det betyr at doktorer ved universiteter og høyskoler i første rekke er klassifisert under næringskategorien *Undervisning på universitets- og høyskolenivå*. Universitetssykehusene ligger under *Helse- og sosialtjenester*, og instituttsektoren ligger i hovedsak under næringskode 72 *Forskning og utvikling*. Sistnevnte kategori omfatter ikke bare forskningsinstitutter, men også en del bedrifter som har FoU som hovedarbeidsområde. Men det er altså ingen datakobling mellom på den ene side den institusjonelle klassifisering i Forskerpersonalregisteret og på den annen side SSBs standard for næringsgruppering. De to datasettene må derfor analyseres hver for seg. Nærmere beskrivelse av datagrunnlaget er gitt i Vedlegg 3: Om dataregistrene.

---

² Registeret er en del av datagrunnlaget for offisiell norsk FoU-statistikk. FoU-statistikken bygger på OECDs retningslinjer - se OECD (2002), NIFU (2004) og OECD (1989).

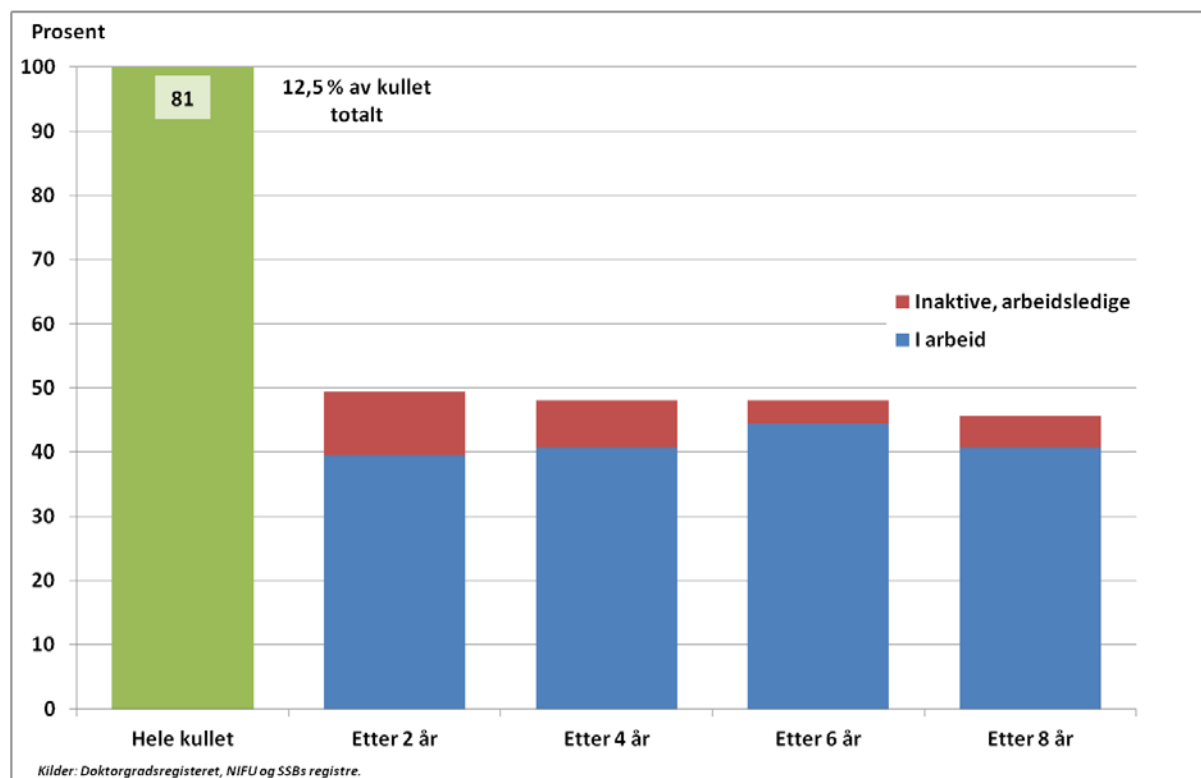
2. De som reiser

Figur 2 viser hvor stor andel av utlendingene i doktorgradskullet fra 2000 som er registrert bosatt i Norge hhv 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret, og – komplementært – hvor stor andel som har reist fra Norge etter avlagt doktorgrad.

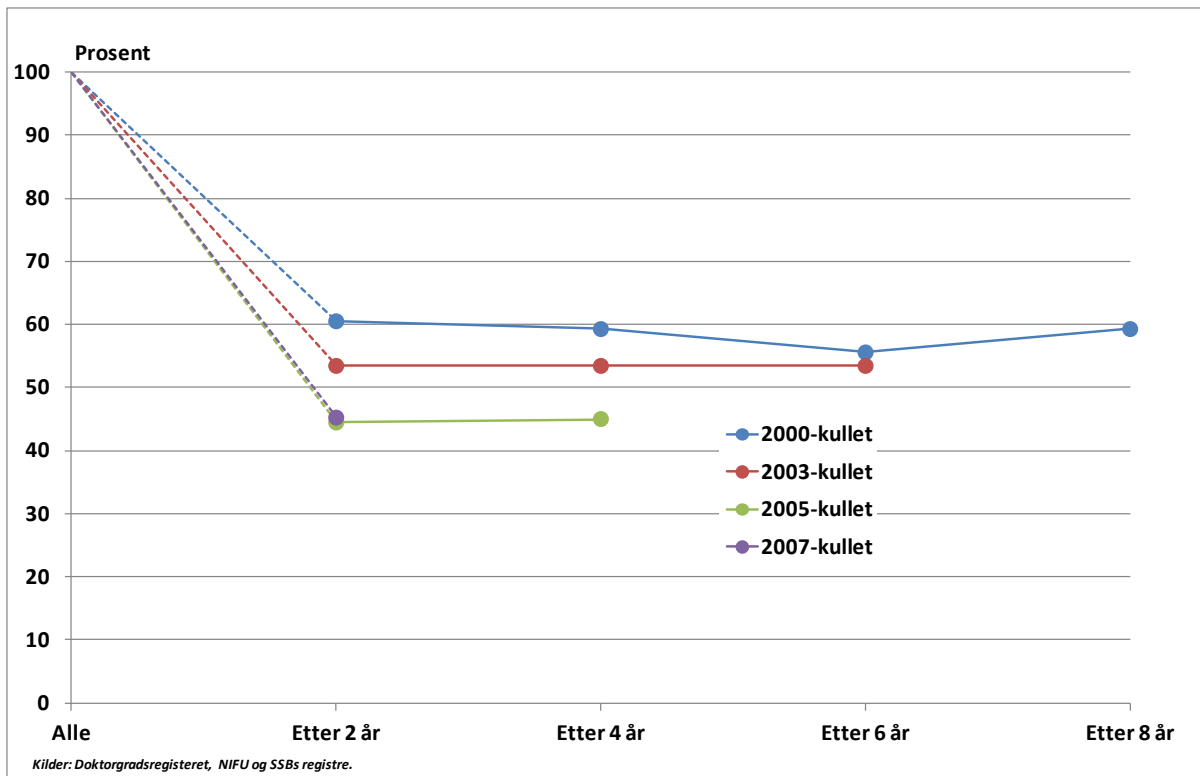
I 2000-kullet var det 81 personer med ikke-norsk statsborgerskap. De utgjorde 12,5 prosent av kullet totalt. Som Figur 1 i kap. 1 viser har antallet og andelen utlendinger blant doktorandene økt i løpet av 2000-tallet, med noen variasjoner fra år til år. I 2007 disputerte 241 personer med ikke-norsk statsborgerskap, og de utgjorde 23,4 prosent av kullet. Senere har utlendingsandelen økt ytterligere og nådde et foreløpig toppunkt med 33 prosent i 2011.

Hovedbildet er at vi gjenfinner 50-60 prosent av utlendingene i Norge 2 eller flere år etter avlagt doktorgrad, med noen variasjoner mellom doktorgradskullene. Figur 3 beskriver 2000-kullet, og utviklingen i de øvrige kull på 2000-tallet framgår av Figur V 1 - Figur V 7 i Vedlegg 1. På den annen side forlater 40-50 prosent av utlendingene Norge temmelig raskt etter at de har avsluttet sin forskerutdanning. Tendensen fra 2000 til 2007 har vært at andelen som har forblitt i Norge har økt noe. To år etter disputasåret var denne andelen 49 prosent for 2000-kullet og 58 prosent for 2007-kullet.

Figur 4 og Tabell 1 viser utlendinger som er i arbeid/ikke i arbeid i Norge. De som er registrert arbeidsledig eller inaktiv i sysselsettingsdataene, regnes her som ikke i arbeid. Mens 60 prosent av 2000-kullet ikke var i arbeid i Norge etter 2 år, var andelen 53 prosent i 2003 kullet og 45 prosent i 2007-kullet. Over halvparten av doktorgradskullene har altså funnet seg arbeid i Norge. Etter 2 år endrer andelen endrer seg lite. Andelen for 2000-kullet er f.eks. 40 prosent etter 2 år og 41 prosent etter 8 år.

Figur 3 Utlendinger i doktorgradskullet 2000. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert sysselsatt i Norge senere.

Figur 4 Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som *ikke* er i arbeid i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

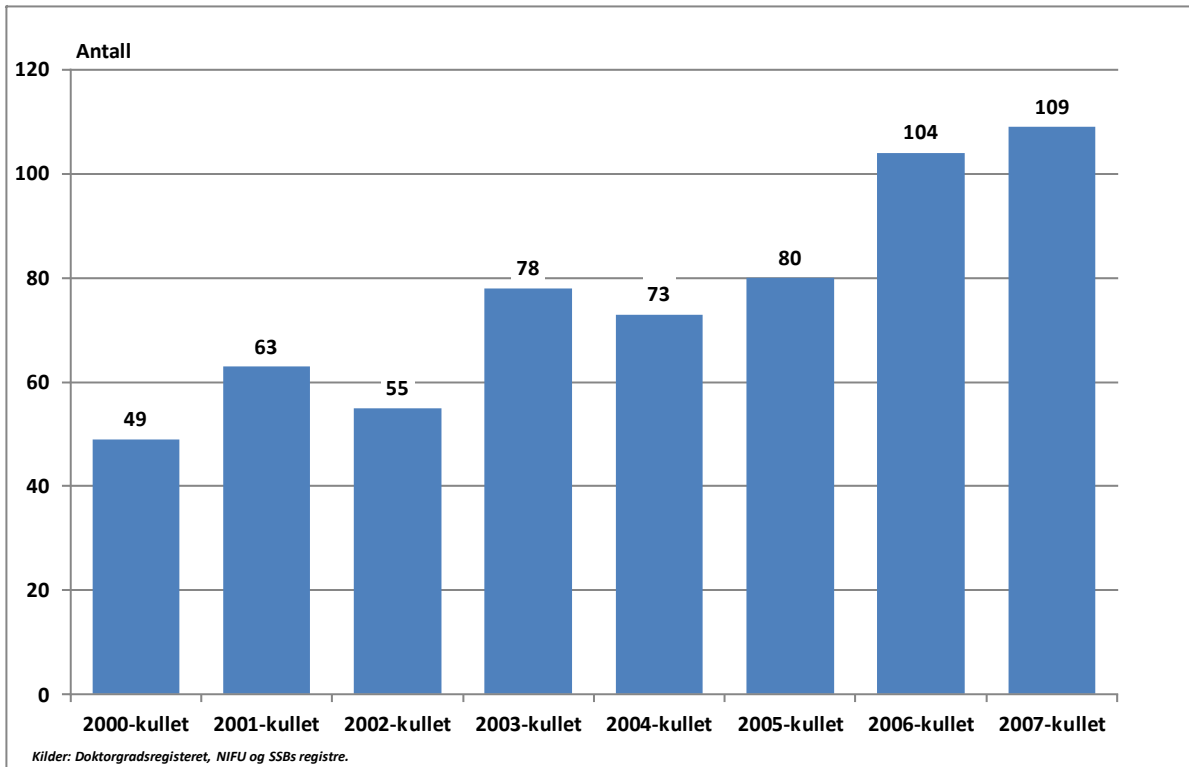
Tabell 1 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk *statsborgerskap* og som ikke var i arbeid i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

Doktorgradskull	Antall i kullet	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt i Norge etter			
		2 år	4 år	6 år	8 år
2000	81	60	59	56	59
2003	146	53	53	53	
2005	180	44	45		
2007	241	45			

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Figur 5 viser antallet utlendinger med norsk doktorgrad som ikke er registrert sysselsatt i Norge to år etter at graden ble avlagt, og som derfor antas å ha reist ut. Ved begynnelsen av 2000-tallet utgjorde disse om lag 50 per år. I 2006 og 2007 økte antallet til vel 100 per år. Som vi har sett tidligere finner emigrasjonen hovedsakelig sted i tiden umiddelbart etter avlagt doktorgrad. Etter dette er utflyttingen av et mindre omfang.

Mobiliteten i årskullene etter 2007 har vi ikke data for, fordi yrkes- og bosettingsdataene stopper i 2009. Men fordi antallet utlendinger som avlegger norsk doktorgrad har økt betydelig i de siste år (Figur 1), har sannsynligvis antallet som flytter ut også økt. Om utflyttingsandelen har endret seg, er det vanskelig å ha noen formening om.

Figur 5 Antall personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som *ikke* er sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, per doktorgradskull.

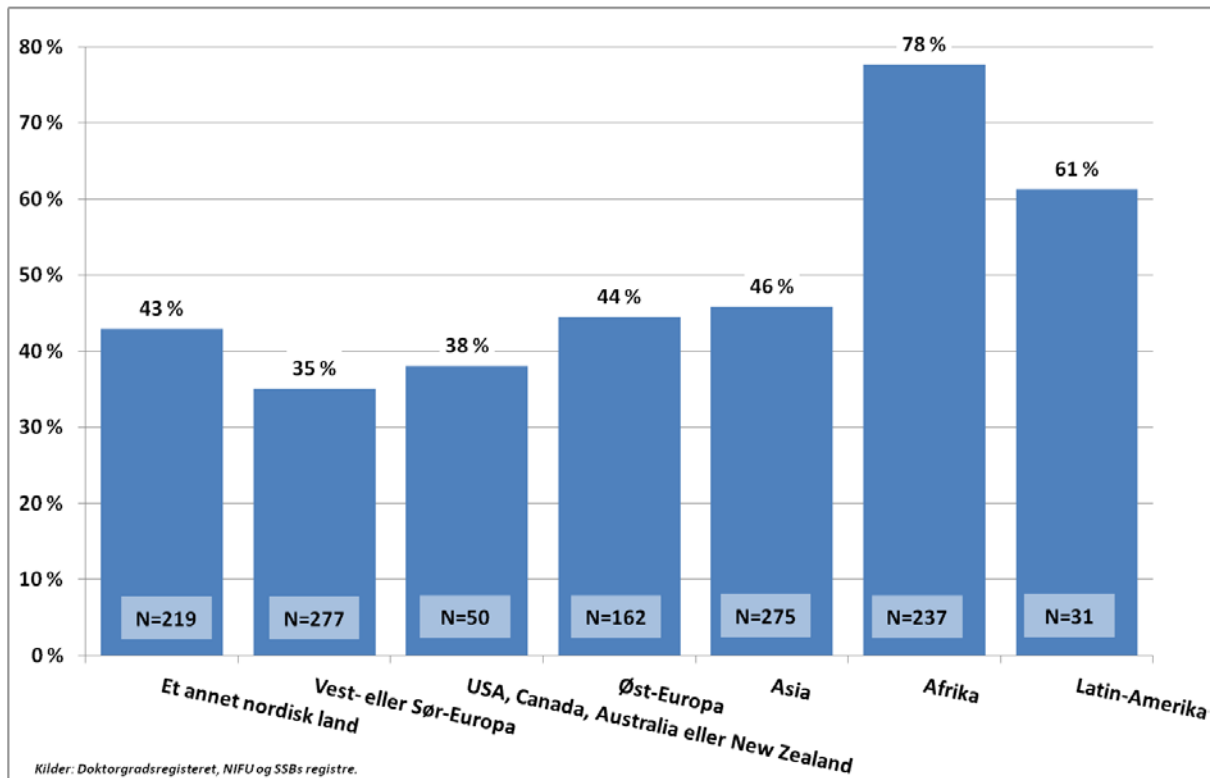
Det er mulig å gå videre i dataanalysen og se på om det er forskjell på emigrasjonen for statsborgere fra ulike landområder – reiser doktorander fra Afrika og Asia "hjem" i større grad enn doktorander fra vestlige land?

Figur 6 viser hvor stor andel av utlendingene i doktorgradskullet fra 2000 fra de ulike regioner som hadde emigrert 2 år etter disputasåret. Komplementært til dette gjenfinder vi i størrelsesorden 55-65 prosent av dem med statsborgerskap fra de vestlige land, Øst-Europa og Asia to år etter disputas, men bare 40 prosent av doktorandene fra Latin-Amerika og vel 20 prosent av doktorandene fra Afrika.

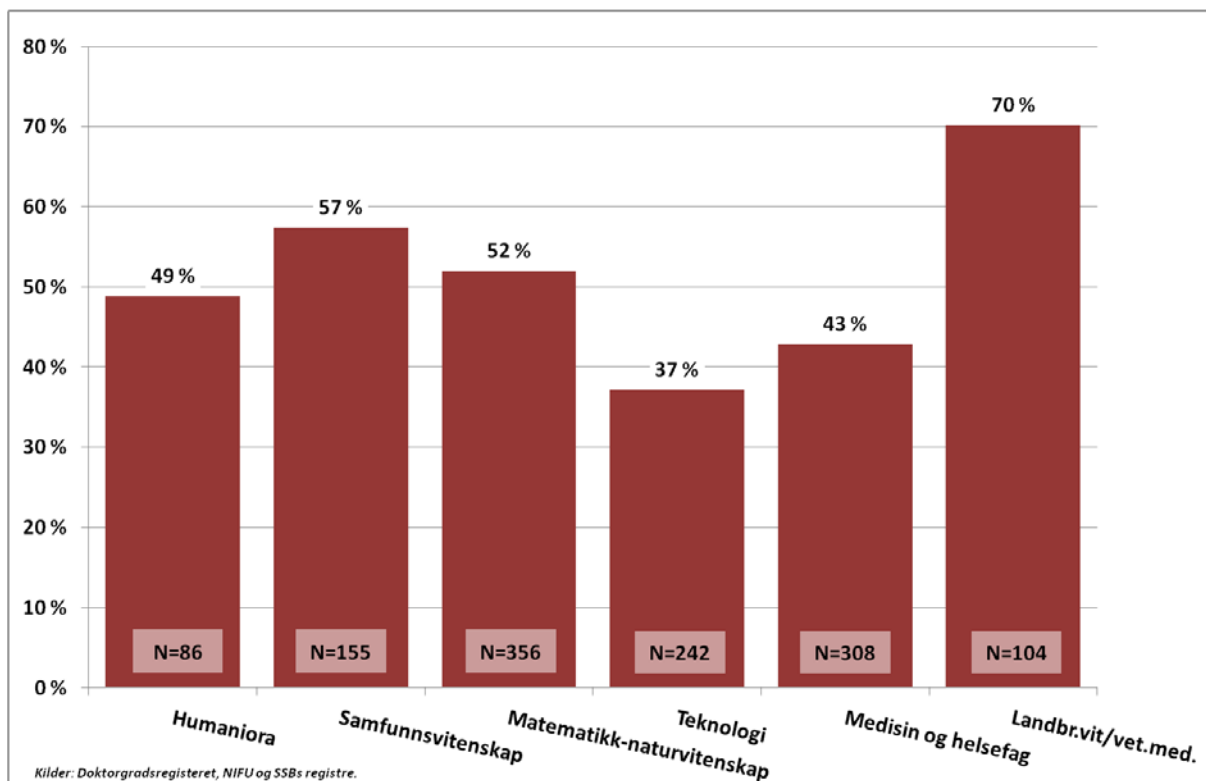
Emigrasjonsraten avhenger av fagområdet for doktorgraden (Figur 7). To av tre utlendinger med doktorgrad i et teknologisk fag er sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Også flertallet i medisin er sysselsatt i Norge. Omtrent halvparten av utenlandske doktorander i matematikk/naturvitenskap og humaniora reiser ut, og halvparten blir. De fleste doktorer i samfunnsvitenskap og – særlig – i landbruksvitenskap emigrerer. I sistnevnte fagområde er hele 70 prosent uregistrert i norske sysselsettingsregistre to år etter disputas.

Det er en viss forskjell på lærestedene også. Riktignok ligger utflyttingsraten på om lag 45 prosent ved tre av de fire stor universitetene. Men blant doktorene med utenlandsk statsborgerskap fra Universitetet i Bergen hadde 55 prosent emigrert og ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) hele 75 prosent (Figur 8). At innslaget av kvotestudenter er høyt ved UMB, kan bidra til å forklare dette. Dessuten finner de fleste disputaser i landbruksvitenskap sted ved dette lærestedet.

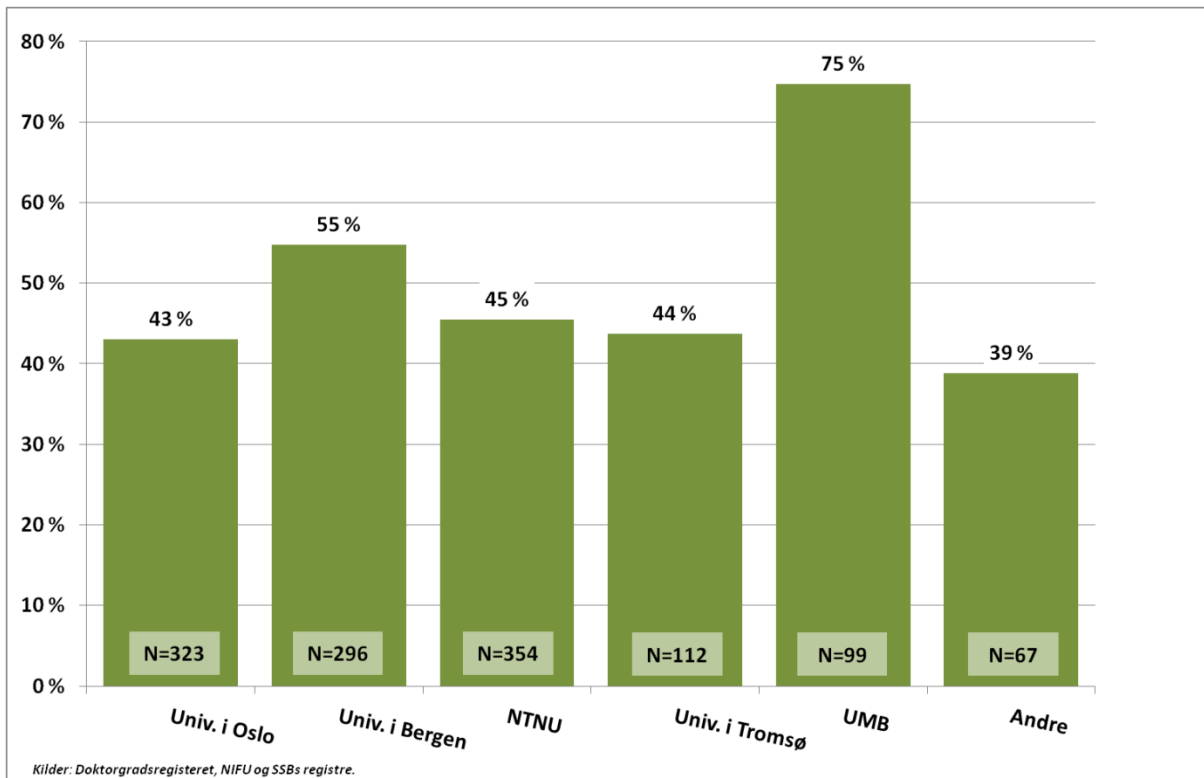

Figur 6 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Figur 7 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter fagområde for doktorgrad.

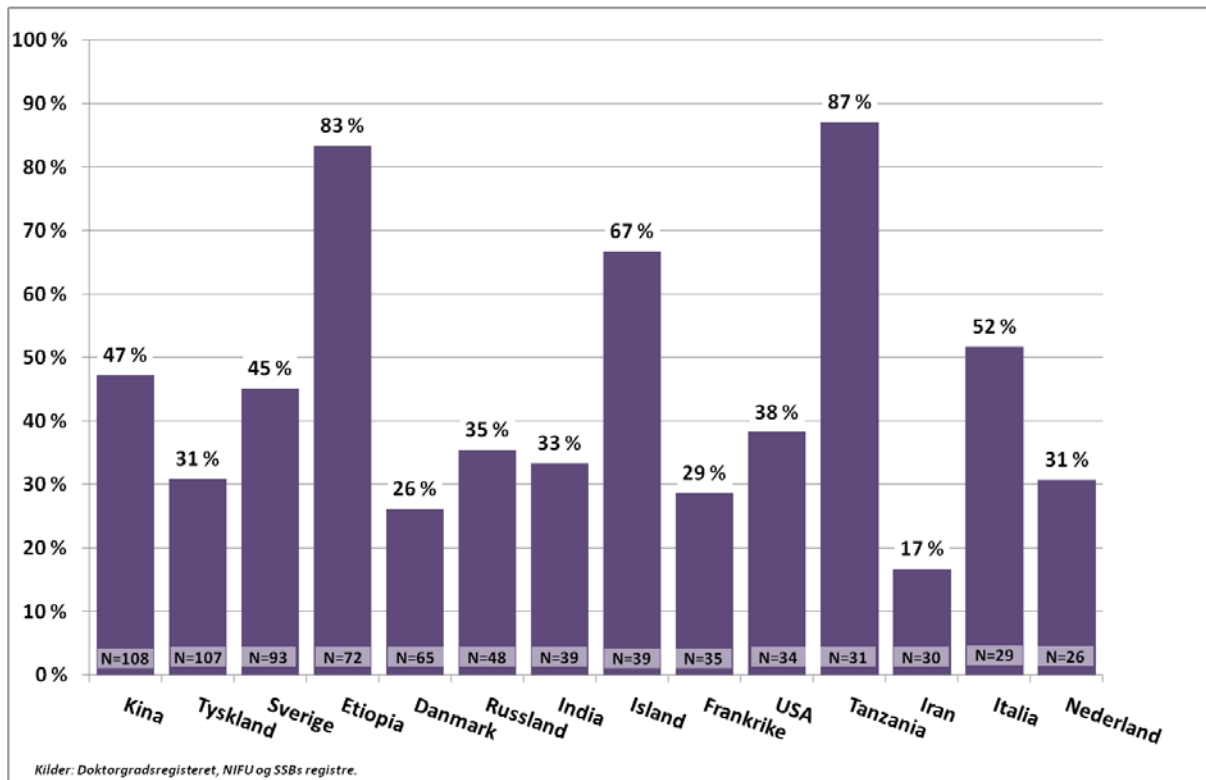

Figur 8 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter institusjon for doktorgrad.

Kina og Tyskland er de enkeltland som er sterkest representert blant doktorgradskullene 2000-2007. Derneft kommer Sverige, Etiopia, Danmark og Russland. Andelen av doktorandene som blir i landet og andelen som reiser ut, er svært forskjellig for de ulike lands statsborgere. Det har sammenheng med bakgrunnen for at de i det hele tatt har kommet til Norge. Noen kan ha kommet på grunn av politiske eller sosiale forhold i hjemlandet, som gjør dem lite motivert for å reise tilbake. For andre dreier det seg utelukkende om å skaffe seg en utdanning, kanskje ved hjelp av formelle utvekslingsordninger. Det er forskjell på flykninger og kvotestudenter. Slike opplysninger ligger imidlertid ikke i dataene.

Men når utreiseprosenten er svært høy i land som Etiopia og Tanzania (Figur 9), skyldes det med stor sannsynlighet at innslaget av kvotestudenter er stort fra disse landene. Også blant doktorander med islandsk eller italiensk statsborgerskap har flertallet reist ut av landet to år etter disputasåret.

På den andre enden av skalaen ligger doktorandene med iransk statsborgerskap, hvor de aller fleste gjenfinnes som sysselsatt i Norge. Også doktorander fra Danmark, Frankrike, Tyskland og Nederland blir i Norge i stor grad – bare tre av ti forsvinner ut av sysselsettingsregisteret.

Figur 9 Doktorer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel av doktorgradskullene 2000-2007 for de land som hadde flest doktorer i dette tidsrommet.

Her er en annen måte å belyse antallet utenlandske doktorandene som er «gått tapt» for norsk arbeidsliv. Tabell 2 viser hvilke land som er sterkest representert blant de av doktorene i yrkesaktiv alder som ikke kan spores i norsk arbeidsliv i 2009.

Tabell 2 Personer med norsk doktorgrad 2000-2008 og ikke-norsk statsborgerskap med alder under 70 år i 2009, som ikke var registrert med bosted eller arbeidssted i Norge i 2009. Etter land for statsborgerskap på disputastidspunktet.

Land for statsborgerskap	Antall	Land for statsborgerskap	Antall
Etiopia	70	Danmark	14
Kina	52	Ghana	14
Tanzania	39	Nepal	13
Sverige	32	Zimbabwe	11
Tyskland	28	Litauen	9
Island	25	Nederland	9
Uganda	21	Frankrike	9
India	20	Det Palestinske Området	8
Italia	16	Polen	8
Russland	16	USA	7
		Tsjekkia	7

Land med 6 doktorer: Canada, Kenya, Mosambik, Romania, Sri Lanka, Tyrkia

Land med 5 doktorer: Bangladesh, Belgia, Egypt, Iran, Kamerun, Storbritannia, Vietnam

Land med 4 doktorer: Botswana, Brasil, Bulgaria, Estland, Finland, Japan, Malawi, Mexico, Sudan, Ungarn, Zambia, Østerrike

Land med 3 doktorer: Colombia, Jordan, Mali, Pakistan, Serbia og Montenegro, Slovakia, Spania, Ukraina

Land med 2 doktorer: Cuba, Eritrea, Færøyene, Israel, Kongo-Brazzaville, New Zealand, Nicaragua, Nigeria, Thailand, Tibet

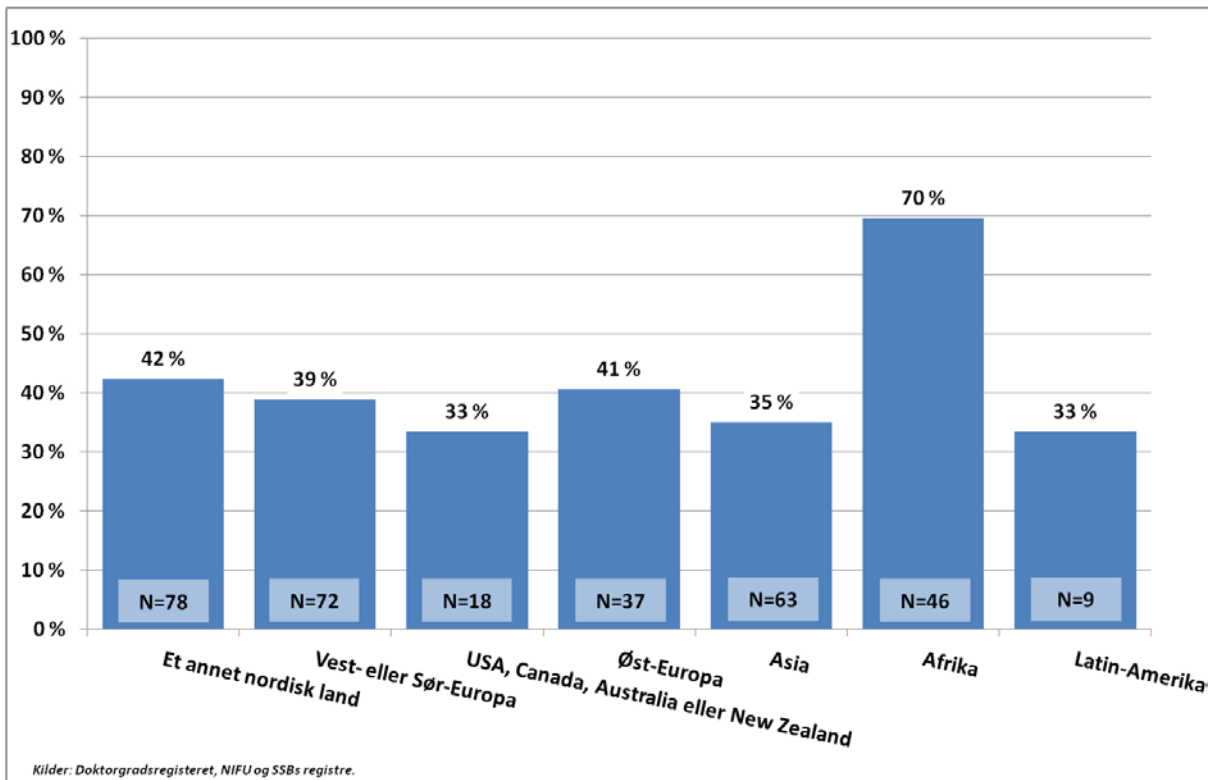
Land med 1 doktor: Bolivia, Burma, Costa Rica, Ecuador, Gambia, Hellas, Indonesia, Irland, Jamaica, Jemen, Kroatia, Libanon, Luxembourg, Malaysia, Malta, Mauritania, Namibia, Portugal, Singapore, Sveits, Sør-Afrika

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

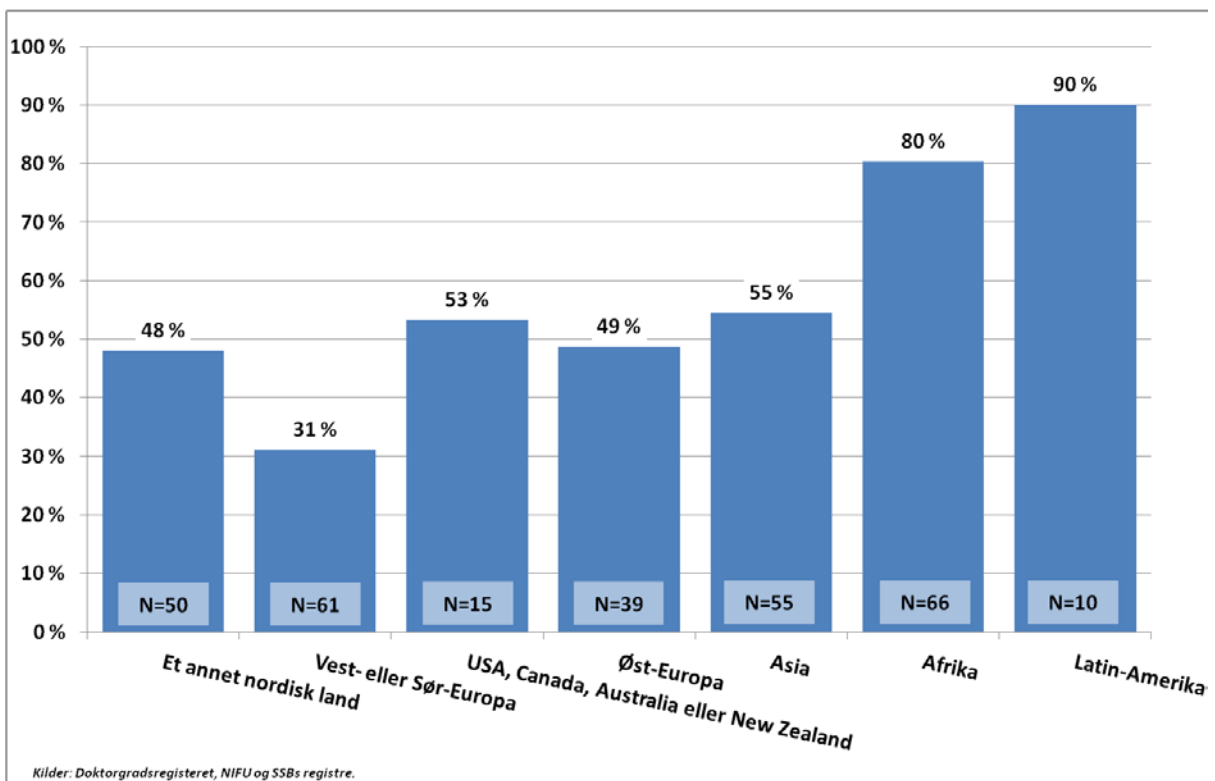
Som det framgikk av Figur 6, avhenger doktorenes tilbøyelighet til å reise ut av Norge etter avlagt grad av hvilket land/region de har statsborgerskap i. Dette varierer litt, men ikke mye, mellom de doktorgradsutstedende institusjonene.

Hvis vi ser på doktorander fra Universitetet i Oslo og deres tilstedeværelse i Norge to år etter avlagt grad, står 43 prosent som ikke sysselsatt – dvs. har i hovedsak forlatt Norge. Det er doktorandene med statsborgerskap i et afrikansk land som trekker prosentandelen oppover (Figur 10) – av disse var 70 prosent ikke sysselsatt. Tilsvarende prosentandel for statsborgere fra andre verdensdeler/regioner utgjør i størrelsesorden 33-42 prosent.

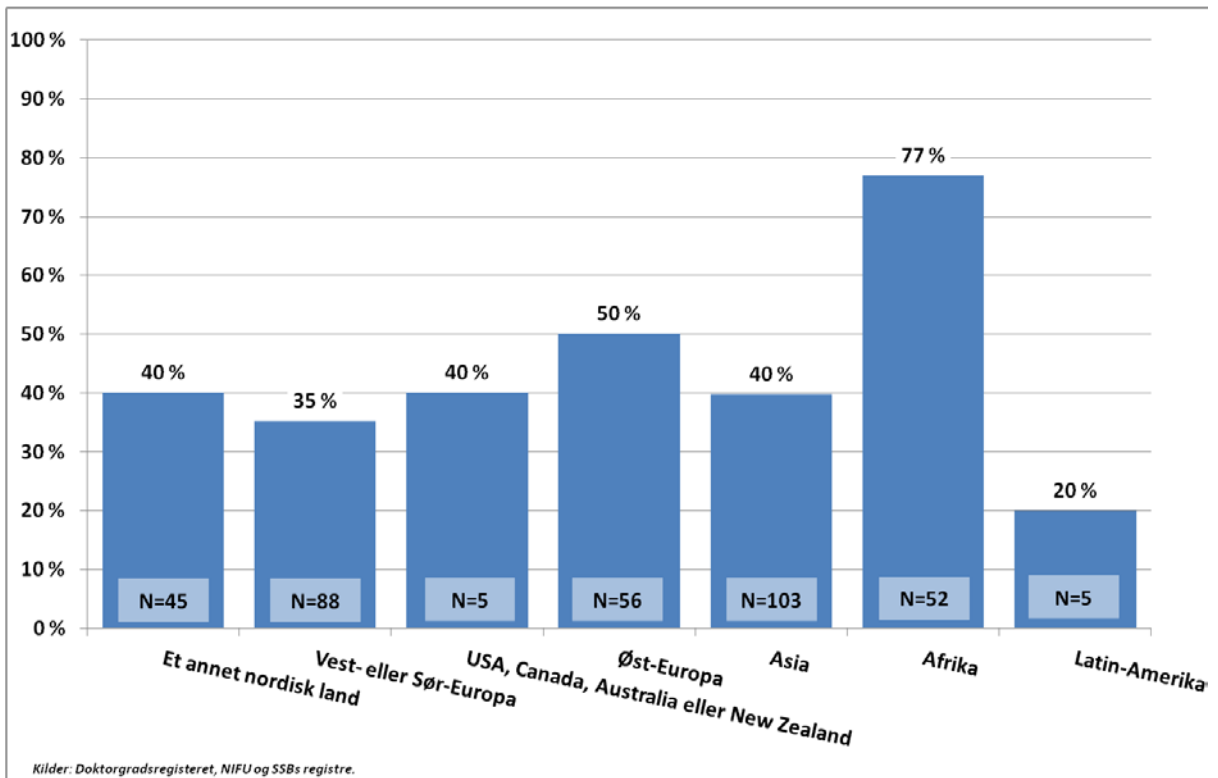
Dette er et mønster vi finner igjen også ved andre institusjoner, se Figur 11 - Figur 15. (Tallgrunnlaget er lavt i noen tilfeller.) Utflyttingsandelen er høy for afrikanske statsborgere og relativt lav for statsborgere i vest- eller søreuropeiske land. Ved UMB er imidlertid utflyttingsandelen høy også for statsborgere i asiatiske eller øst-europeiske land.

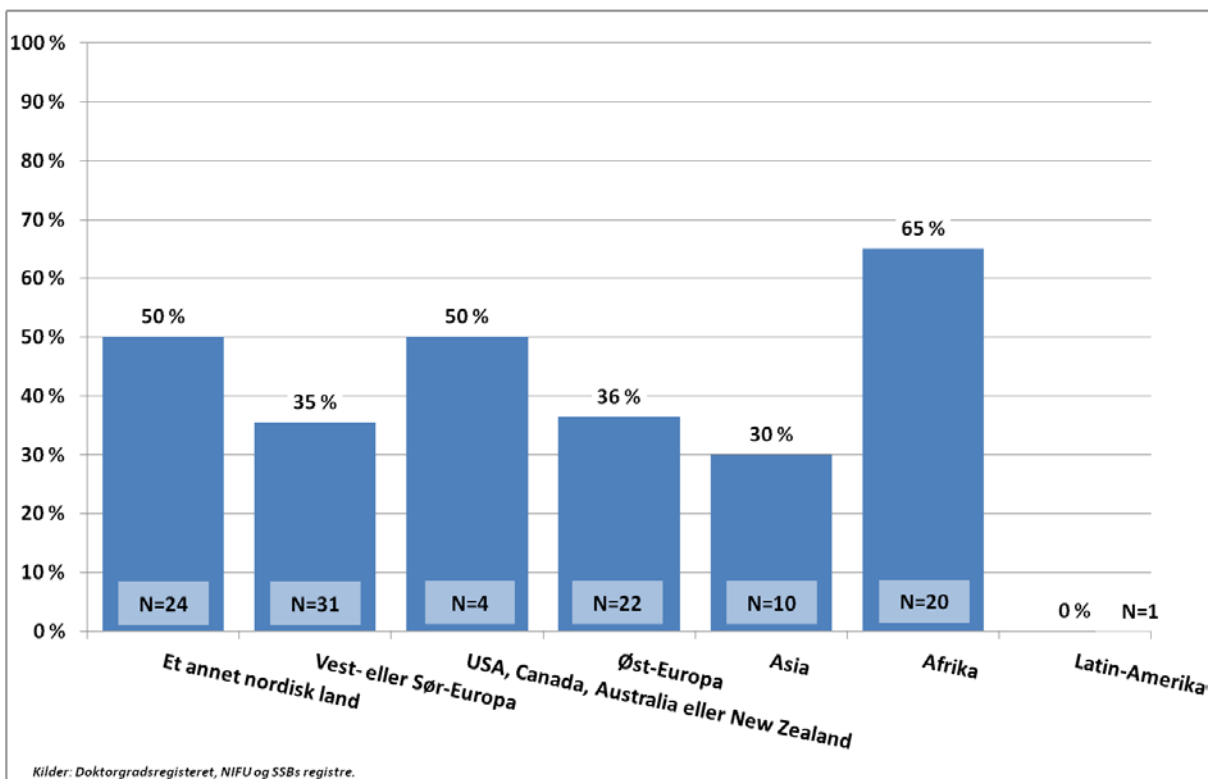
Figur 10 Doktorer fra *Universitetet i Oslo* som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

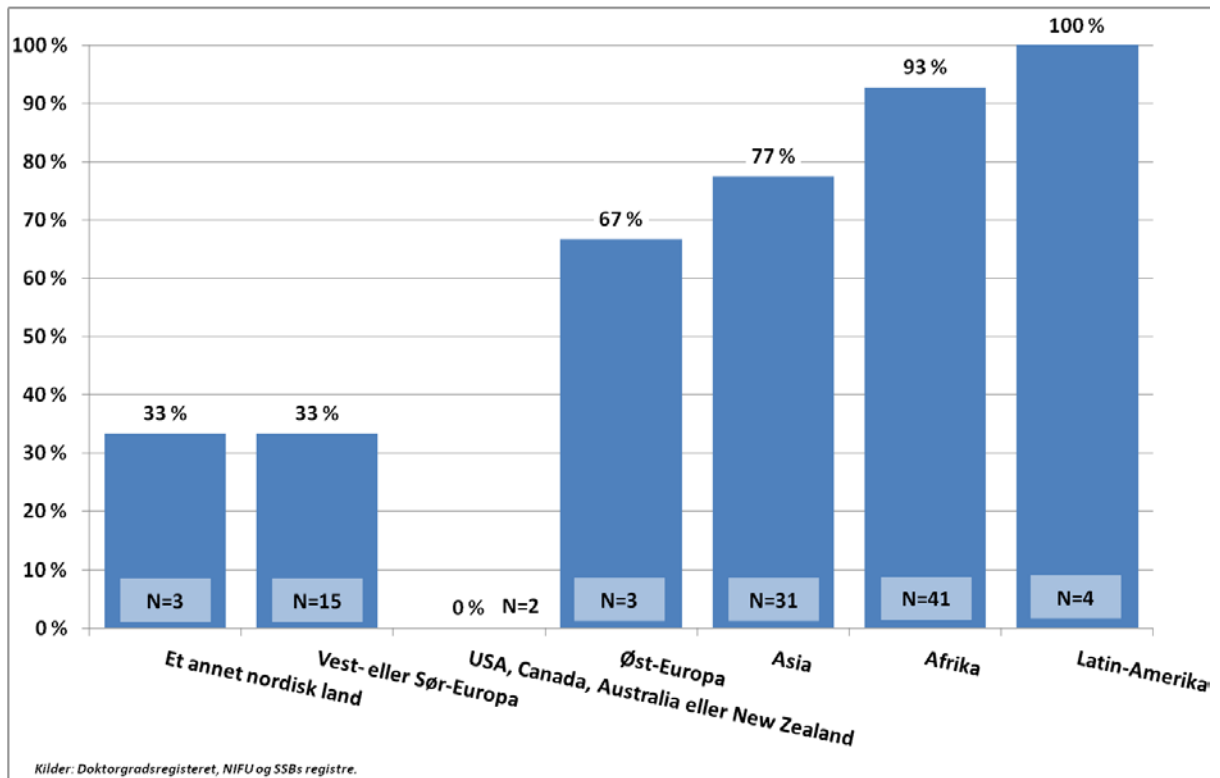
Figur 11 Doktorer fra *Universitetet i Bergen* som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

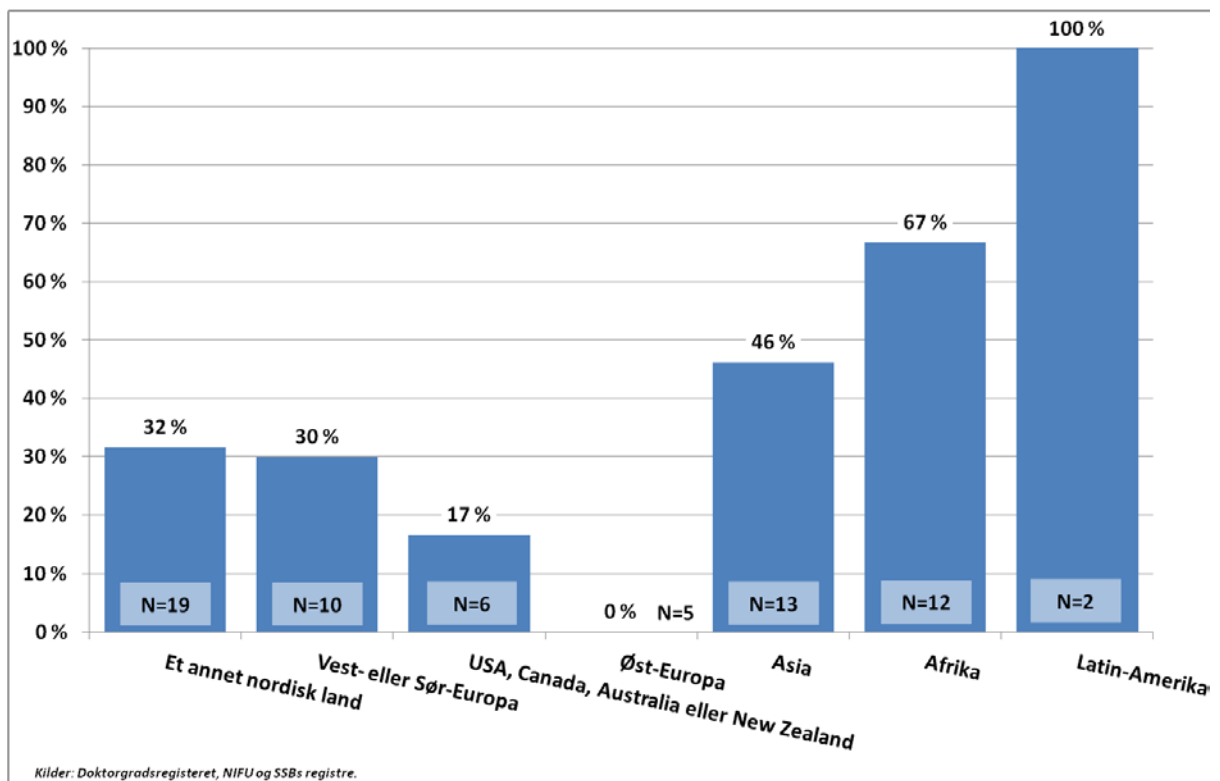
Figur 12 Doktorer fra NTNU som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Figur 13 Doktorer fra Universitetet i Tromsø som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Figur 14 Doktorer fra *UMB* som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

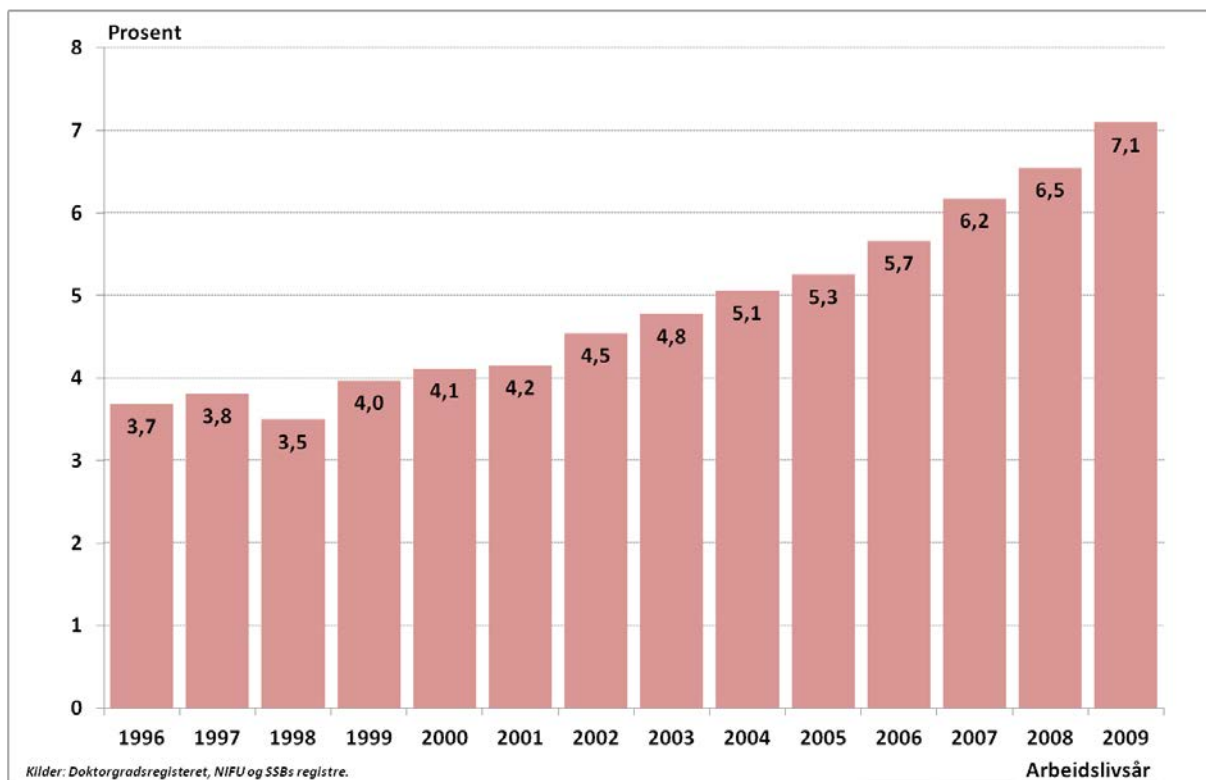
Figur 15 Doktorer fra *øvrige universiteter og høyskoler* som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap

3. De som blir

Omtrent halvparten av doktorene med ikke-norsk statsborgerskap oppholder seg altså i Norge også etter avlagt doktorgrad, og de aller fleste er registrert som yrkesaktive.

De utenlandske doktorernes andel av alle sysselsatte personer med norsk doktorgrad viser en jevn økning i det første tiåret på 2000-tallet og utgjorde 7 prosent i 2009 (Figur 16).

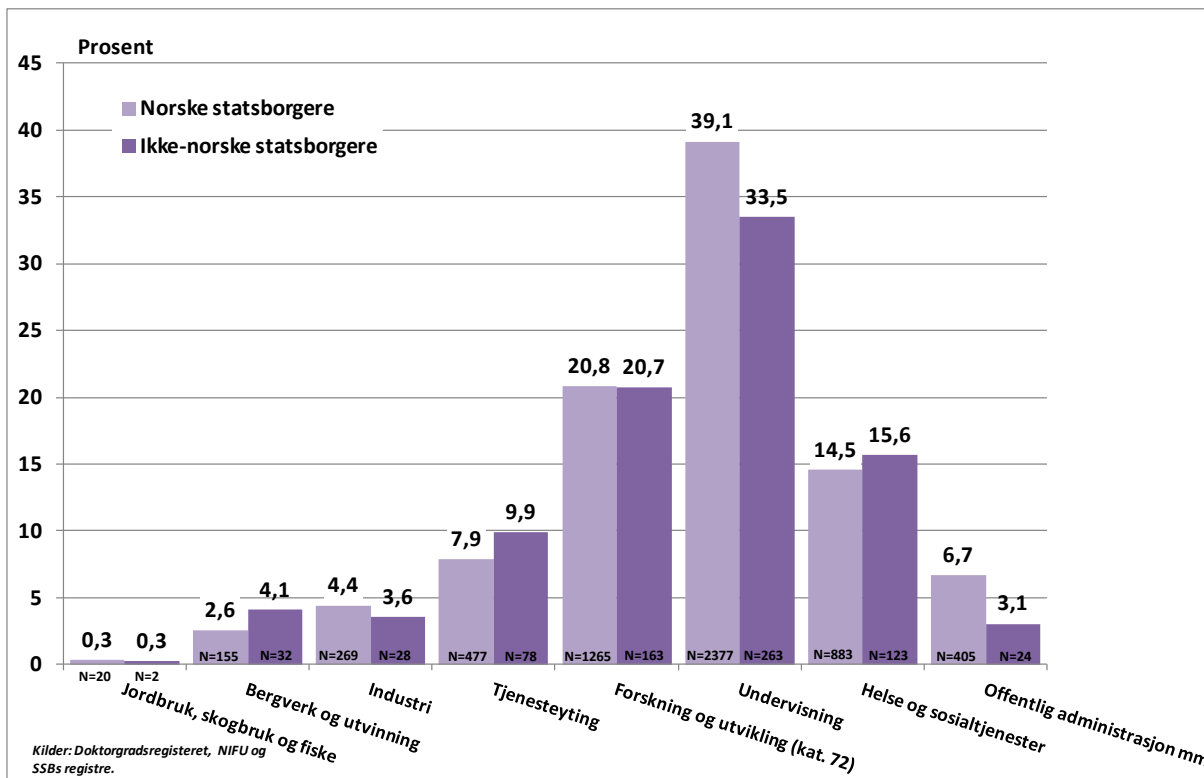
I kap. 3.1 skal vi se nærmere på de av utlendingene som er yrkesaktive i Norge etter avlagt grad. I 2009 utgjorde disse, dvs. personer med norsk doktorgrad avlagt i tidsrommet 2000-2008, om lag 800 personer. Av disse arbeidet to av tre ved et universitet, høgskole eller forskningsinstitutt. Innslaget av utlendinger med norsk doktorgrad i forskningssektoren er beskrevet i kap. 3.2.

Figur 16 Prosentandel med ikke-norsk statsborgerskap av alle personer med norsk doktorgrad som var yrkesaktive i årene 1996-2009.

3.1 Utlendinger med norsk doktorgrad i norsk arbeidsliv totalt

Figur 17 Doktorer som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og statsborgerskap.

Figur 17 viser hvordan doaktorene med hhv norsk og ikke-norsk statsborgerskap som er yrkesaktive to år etter disputas fordeler seg på næringssektorer. Prosentandelene er tilnærmet like for norske og ikke-norske, men en mindre andel av utlendingene er knyttet til *Undervisning* – altså universiteter og høyskoler. Motsatt er en litt større andel av de utenlandske doaktorene knyttet til *Tjenesteyting* (ekskl. næringskategori 72 *Forskning og utvikling*) og til *Helse- og sosialtjenester*. Andelen er den samme for norske og ikke-norske i kategorien *Forskning og utvikling* – her er instituttsektoren en hovedkomponent. Forskning ved universiteter og høyskoler inngår under *Undervisning*. Figuren viser også at 65 prosent av de ikke-norske doaktorene var knyttet til næringskategoriene *Undervisning* og *Tjenesteyting* inkl. *Forskning og utvikling*.

Ser vi på det ene året 2009, var andelen doaktorer med ikke-norsk statsborgerskap i privat sektor litt høyere enn andelen i offentlig sektor (Tabell 3).

Tabell 3 Personer med norsk doktorgrad i arbeidsstyrken i 2009, etter statsborgerskap og sektor. Prosent.

Sektor	Statsborgerskap		Totalt
	Norsk	Ikke-norsk	
Offentlig	62,3	60,1	62,1
Privat ¹⁾	37,7	39,9	37,9
Totalt	100,0	100,0	100,0
Offentlig	93,1	6,9	100,0
Privat ¹⁾	92,5	7,5	100,0
Totalt	92,9	7,1	100,0
(N)	(12 320)	(941)	(13 261)

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

¹⁾ Inkl. næringskode 72 Forskning og utvikling, som inkluderer instituttsektoren.

Tabell 4 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og fagområde for doktorgrad. Prosent.

Næringshovedområde	Fagområde for doktorgrad						
	HUM	SV	MN	TK	MH	LBR/VET	TOT
01 Jordbruk, skogbruk og fiske	2	-	-	-	-	3	0
02 Bergverk og utvinning	-	-	4	16	-	-	5
03 Industri	-	-	4	11	-	-	4
04 Tjenesteyting	9	18	50	51	13	55	34
10 Undervisning	70	70	36	19	28	39	36
11 Helse og sosialtjenester	2	5	6	-	57	3	18
12 Offentlig administrasjon mm	14	8	1	3	1	-	3
Ukjent	2	-	-	-	1	-	0
Totalt	100	100	100	100	100	100	100
(N)	(44)	(66)	(171)	(152)	(176)	(31)	(640)

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre. - Omfatter doktorgradskullene 2000-2007.

Blant utlendingene som var sysselsatt 2 år etter disputas og som hadde doktorgrad i humaniora eller samfunnsvitenskap, arbeidet 70 prosent i *Undervisning*, og mange var knyttet til *Offentlig administrasjon*. De med doktorgrad i MNT-fagene eller i landbruksvitenskapelige/veterinærmedisinske fag var i første rekke knyttet til *Tjenesteyting* (inkl. næringskategori 72 *Forskning og utvikling*). De fleste av doktorene i medisin og helsefag var, naturlig nok, sysselsatt i *Helse- og sosialtjenester*. Se Tabell 4.

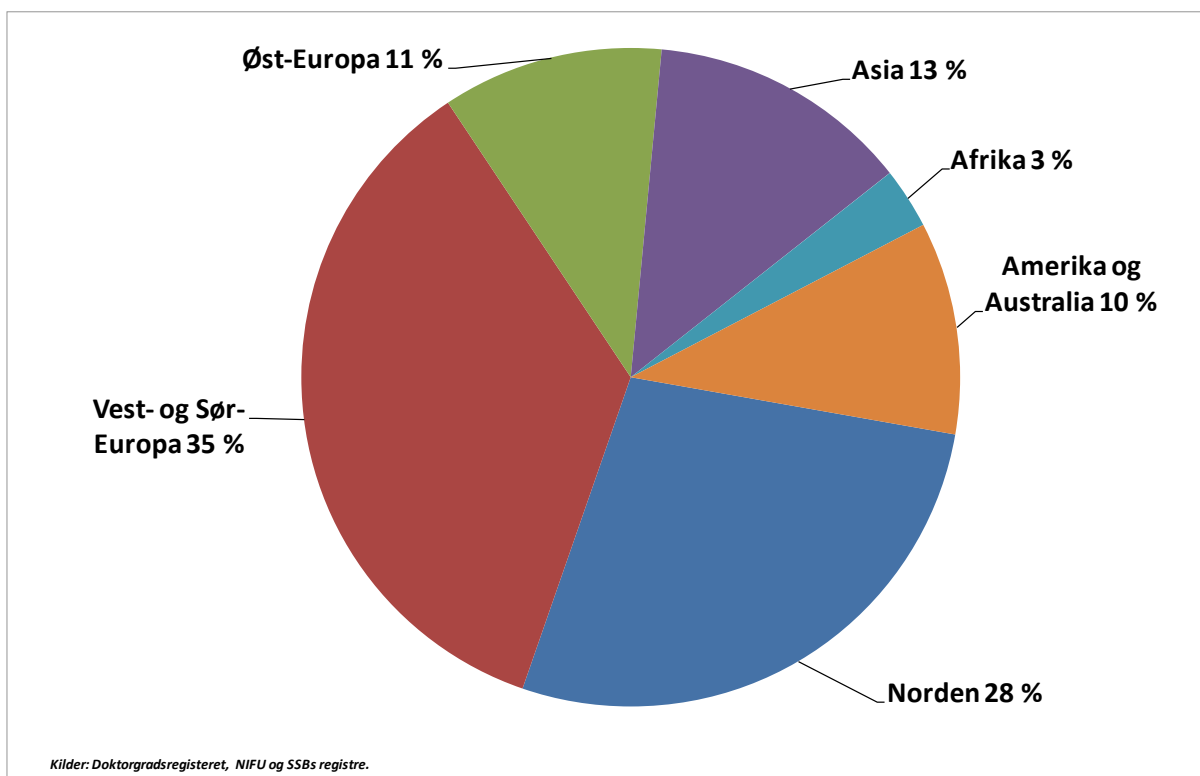
Tabell 5 viser hvordan de utenlandske doktorene fra de ulike institusjonene fordeler seg på næringskategorier 2 år etter disputasåret. NTNU og UMB rekrutterer relativt mange til *Tjenesteyting* (hvor instituttsektoren er en hovedkomponent) og Universitetet i Tromsø relativt mange til *Undervisning*.

Tabell 5 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og institusjon for doktorgrad. Prosent.

Næringshovedområde	Institusjon for doktorgrad						TOT
	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	Andre	
01 Jordbruk, skogbruk og fiske	-	-	1	-	4	-	0
02 Bergverk og utvinning	1	4	11	-	-	7	5
03 Industri	2	2	8	-	-	5	4
04 Tjenesteyting	28	28	45	22	48	37	34
10 Undervisning	32	40	28	54	40	41	36
11 Helse og sosialtjenester	34	22	4	22	4	-	18
12 Offentlig administrasjon mm	3	4	2	2	4	7	3
Ukjent	1	-	-	-	-	2	0
Totalt	100	100	100	100	100	100	100
(N)	(184)	(134)	(193)	(63)	(25)	(41)	(640)

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre. - Omfatter doktorgradskullene 2000-2007.

I 2009 var det registrert i alt 940 yrkesaktive personer med norsk doktorgrad og ikke-norsk statsborgerskap. Av disse hadde 74 prosent statsborgerskap i et europeisk land, 16 prosent var fra Asia eller Afrika og 10 prosent fra Amerika eller Australia/New Zealand (Figur 18).

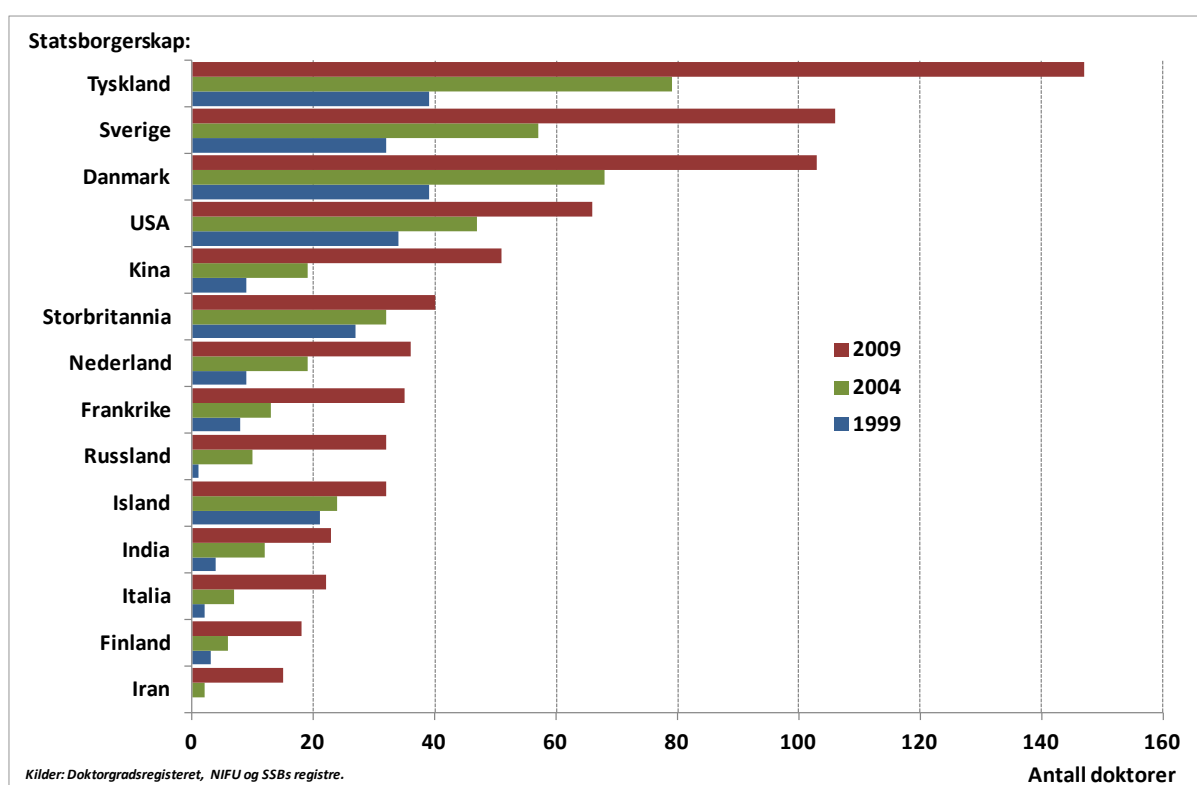

Figur 18 Utlendinger med norsk doktorgrad i arbeidsstyrken i 2009, etter region for statsborgerskap. Prosent.

Tyskland er klart sterkest representert blant utlendingene i 2009, se Figur 19. Deretter følger Sverige og Danmark. Innslaget av tyskere har økt betydelig i de senere år, det samme gjelder doktorer med kinesisk statsborgerskap. Også for statsborgere fra Russland og Iran er det en økning – relativt sett.

Tabell V 21 i vedlegget gir en oversikt over yrkesaktive i 2009 etter land for statsborgerskap.

Mens vel 60 prosent av de enkelte doktorgradskull med norsk statsborgerskap hadde tilknytning til norske universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter i 2009, lå den tilsvarende andelen med ikke-norsk statsborgerskap på om lag 30 prosent og lavere. Se Tabell 6 og Tabell 7. I de fleste doktorgradskullene oppnådde om lag dobbelt så mange norske som ikke-norske doktorander å bli knyttet til norsk forskningssektor etter avlagt doktorgrad, se Tabell 8 som viser forholdet mellom norske og ikke-norske doktorander i de foregående tabellene. Dette skyldes bl.a. at mange av utlendingene ikke har kunnet (f.eks. kvotestudentene) eller villet etablere seg i Norge etter avlagt doktorgrad. Mange kommer til Norge for å få en forskerutdanning, men sikter mot en yrkeskarriere i hjemlandet eller i andre land.

Figur 19 Statsborgerskap blant utlendinger med norsk doktorgrad i arbeidsstyrken i 1999, 2004 og 2009.

Tabell 6 Prosentandel av utvalgte doktorgradskull med tilknytning til forskningssektoren (universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter) og med *ikke-norsk* statsborgerskap på disputastidspunktet, på ulike tidspunkter etter avlagt doktorgrad.

År siden avlagt doktorgrad	Doktorgrad avlagt i									
	1986	1988	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004
5	15	16	31	35	24	20	30	27	30	31
9	15	26	33	35	22	18	31	31		
13	15	11	33	35	30	18				
17	15	21	36	35						
21	23	16								
Antall i årskullet med ikke-norsk statsborgerskap	(13)	(19)	(36)	(40)	(50)	(82)	(90)	(81)	(111)	(144)

Kilde: Forskerpersonalregisteret og Doktorgradsregisteret, NIFU

Tabell 7 Prosentandel av utvalgte doktorgradskull med tilknytning til forskningssektoren (universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter) og med norsk statsborgerskap på disputastidspunktet, på ulike tidspunkter etter avlagt doktorgrad.

År siden avlagt doktorgrad	Doktorgrad avlagt i									
	1986	1988	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004
5	61	71	68	70	56	55	58	61	64	61
9	57	68	64	65	55	59	58	63		
13	56	68	62	63	57	60				
17	56	66	60	62						
21	52	63								
Antall i årskullet med norsk statsborgerskap	(237)	(276)	(354)	(396)	(499)	(519)	(594)	(565)	(625)	(636)

Kilde: Forskerpersonalregisteret og Doktorgradsregisteret, NIFU

Tabell 8 Forholdstall norsk/ikke-norsk statsborgerskap. (Tabell 7/Tabell 6).

År siden avlagt doktorgrad	Doktorgrad avlagt i									
	1986	1988	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004
5	4,0	4,5	2,2	2,0	2,3	2,8	1,9	2,2	2,2	2,0
9	3,7	2,6	1,9	1,9	2,5	3,2	1,9	2,0		
13	3,6	6,5	1,9	1,8	1,9	3,3				
17	3,6	3,1	1,7	1,8						
21	2,3	4,0								

Kilde: Forskerpersonalregisteret og Doktorgradsregisteret, NIFU

3.2 Utlendinger med norsk doktorgrad i forskningssektoren

Vi har sett nærmere på de av utlendingene med norsk doktorgrad som har fått arbeid ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter, og hvordan de fordeler seg på sektorer, fagområder og institusjoner sammenlignet med doktorene med norsk statsborgerskap.

Datagrunnlaget er personer med norsk doktorgrad avlagt i årene 2000-2008 med tilknytning til forskningssektoren i 2009. Til sammen utgjorde disse 4400 personer, og av disse hadde 550 ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet.

Som det framgår av Tabell 9 er sektorfordelingen omtrent den samme for norske og ikke-norske, men en litt høyere andel av utlendingene er knyttet til instituttsektoren og en litt lavere andel til universitets- og høyskolesektoren.

Tabell 9 Personale med norsk doktorgrad 2000-2008, etter forskningssektor i 2009 og statsborgerskap på disputastidspunktet.

Statsborgerskap	Universitets- og høyskolesektoren		Instituttsektoren		Totalt	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Norsk	2 700	88,2	1 162	86,4	3 862	87,7
Ikke-norsk	361	11,8	183	13,6	544	12,3
Totalt	3 061	100,0	1 345	100,0	4 406	100,0

Kilde: Forskerpersonalregisteret og Doktorgradsregisteret, NIFU

Inkl. forskere og høyere administrativt personale under 70 år i 2009.

Ekskl. personer i bistilling og personer med opphold i utlandet. Forskere i næringslivet inngår ikke.

Det er heller ikke stor forskjell på norske og ikke-norske i fordelingen på fagområde for doktorgraden. En litt større andel av de utenlandske doktorene i forskningssektoren har bakgrunn i naturvitenskap og teknologi enn de norske, og en noe lavere andel i humaniora og samfunnsvitenskap (Tabell 10).

Utlendingene er relativt godt representert i staben av doktorutdannet personale ved Universitetet i Bergen og ved NTNU – og ved helseforetakene, se Tabell 11. Ved Universitetet i Oslo og ved høyskolene («Andre») finner vi derimot en lavere andel av ikke-norsk enn norske statsborgere med norsk doktorgrad.

Det er imidlertid store forskjeller på norske og ikke-norske når det gjelder hvilke stillinger de har oppnådd ved universitetene og høyskolene. Mens nærmere halvparten av de *norske* doktorandene (2000-2008) i sektoren satt i professor- eller førstestilling i 2009, gjaldt dette bare hver fjerde av de *ikke-norske* doktorandene, se Tabell 12. På den annen side var det relativt mange utlendinger blant postdoktorene.

Tabell 10 Personale med norsk doktorgrad 2000-2008 i norsk forskning i 2009, etter fagområde for doktorgrad og statsborgerskap på disputastidspunktet.

Fagområde for doktorgrad	Norsk statsborgerskap		Ikke-norsk statsborgerskap		Totalt		Prosentandel ikke-norsk
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	
Humaniora	529	13,7	40	7,4	569	12,9	7,0
Samfunnsvitenskap	1 010	26,2	81	14,9	1 091	24,8	7,4
Matematikk-naturvitenskap	883	22,9	149	27,4	1 032	23,4	14,4
Teknologi	291	7,5	91	16,7	382	8,7	23,8
Medisin og helsefag	949	24,6	156	28,7	1 105	25,1	14,1
Landbruksfag og veterinærmedisin	200	5,2	27	5,0	227	5,2	11,9
Totalt	3 862	100,0	544	100,0	4 406	100,0	12,3

Kilde: Forskerpersonalregisteret og Doktorgradsregisteret, NIFU

Inkl. forskere og høyere administrativt personale i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, som var under 70 år i 2009.

Ekskl. personer i bistilling og personer med opphold i utlandet. Forskere i næringslivet inngår ikke.

Tabell 11 Personale med norsk doktorgrad 2000-2008, etter lærestedstilknytning i universitets- og høyskolesektoren i 2009 og statsborgerskap på disputastidspunktet.

Lærested	Norsk statsborgerskap		Ikke-norsk statsborgerskap		Totalt		Prosentandel ikke-norsk
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	
Univ. i Oslo	448	16,6	52	14,4	500	16,3	10,4
Univ. i Bergen	294	10,9	63	17,5	357	11,7	17,6
NTNU	341	12,6	61	16,9	402	13,1	15,2
Univ. i Tromsø	203	7,5	33	9,1	236	7,7	14,0
UMB	78	2,9	9	2,5	87	2,8	10,3
Univ. i Stavanger	85	3,1	8	2,2	93	3,0	8,6
Univ. i Agder	65	2,4	4	1,1	69	2,3	5,8
Helseforetak	506	18,7	86	23,8	592	19,3	14,5
Andre	680	25,2	45	12,5	725	23,7	6,2
Totalt	2 700	100,0	361	100,0	3 061	100,0	11,8

Kilde: Forskerpersonalregisteret og Doktorgradsregisteret, NIFU

Inkl. forskere og høyere adm. personale som var under 70 år i 2009.

Tabell 12 Personale med norsk doktorgrad 2000-2008, etter stilling i universitets- og høyskolesektoren i 2009 og statsborgerskap på disputastidspunktet.

Lærested	Norsk statsborgerskap		Ikke-norsk statsborgerskap		Totalt		Prosentandel ikke-norsk
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	
Professor	224	8,3	11	3,0	235	7,7	4,7
Førsteamanuensis/førstelektor	1 085	40,2	83	23,0	1 168	38,2	7,1
Universitets-/høgskolelektor	8	0,3	1	0,3	9	0,3	11,1
Annet fast vit. personale	38	1,4	9	2,5	47	1,5	19,1
Eksternt finansiert forsker	411	15,2	68	18,8	479	15,6	14,2
Lege ved universitetssykehus	287	10,6	46	12,7	333	10,9	13,8
Postdoktor	506	18,7	125	34,6	631	20,6	19,8
Stipendiat	1	0,0	1	0,3	2	0,1	..
Administrativt personell	140	5,2	17	4,7	157	5,1	10,8
Totalt	2 700	100,0	361	100,0	3 061	100,0	11,8

Kilde: Forskerpersonalregisteret og Doktorgradsregisteret, NIFU

Inkl. personale som var under 70 år i 2009.

En særskilt undersøkelse av utenlandske statsborgere med norsk doktorgrad er publisert i Brofoss og Olsen (2007). Innslaget av utlendinger i norsk forskning – herunder blant doktorene – er også behandlet i Olsen og Sarpebakken (2011).

4. Og så kommer det noen fra utlandet....

I denne rapporten fokuserer vi på doktorgrader avlagt ved norske institusjoner av ikke-norske statsborgere. Imidlertid er det også personer i norsk arbeidsliv med doktorgrad fra et annet land enn Norge. Det dreier seg både om norske statsborgere som har avlagt doktorgraden i et annet land og om utlendinger med doktorgradskvalifikasjoner som rekrutteres til stillinger i Norge.

Med utgangspunkt i registerdata har vi anslått antall «Doctorate Holders» i Norge i 2009 – i alle sektorer av arbeidslivet – til vel 18 000 personer (Tabell 13). Av disse har nærmere 3500, eller 19 prosent, doktorgraden sin fra utlandet (Tabell 14), og av disse igjen er det vel 1500 med ikke-norsk statsborgerskap.

Det er altså også en import av forskerkompetanse til Norge – en motpost til de som reiser ut.

Hvis vi fokuserer på doktorer med ikke-norsk statsborgerskap i norsk arbeidsliv, er det flere av disse som har doktorgraden sin fra utlandet enn fra Norge.

Tabell 13 Personer med doktorgrad i Norge i 2009, etter statsborgerskap og norsk/utenlandsk doktorgrad. Antall.

Doktorgrad avlagt i:	Statsborgerskap			Totalt
	Norsk	Ikke-norsk	Ukjent	
Norge	13 625	1 231	3	14 859
Utlandet	1 868	1 537	13	3 418
Totalt	15 493	2 768	16	18 277

Kilde: CDH-statistics for Norway. Report on the Norwegian collection of data on the Career of Doctorate Holders 2007-2009. Working paper 5/2011. NIFU.

Tabell 14 Personer med doktorgrad i Norge i 2009, etter statsborgerskap og norsk/utenlandsk doktorgrad. Prosent.

Doktorgrad avlagt i:	Statsborgerskap			Totalt
	Norsk	Ikke-norsk	Ukjent	
Norge	75	7	0	81
Utlandet	10	8	0	19
Totalt	85	15	0	100

Kilde: CDH-statistics for Norway. Report on the Norwegian collection of data on the Career of Doctorate Holders 2007-2009. Working paper 5/2011. NIFU.

Relevant litteratur

Brofoss, K.E. og Olsen, T.B. (2007) Utenlandske statsborgere med norsk doktorgrad. NIFU STEP. Rapport 5/2007.

Doktorgrader i tall, NIFU. Nyhetsbrev som utgis to ganger i året. Publiseres også på WEB:

<http://www.nifu.no/> > STATISTIKK > DOKTORGRADER > DOKTORGRADER I TALL

Doktorgradsstatistikk. Tabell- og figursamling som publiseres på NIFUs WEB:

<http://www.nifu.no/> > STATISTIKK > DOKTORGRADER > TABELL- OG FIGURSAMLING

Årlig oppdatering.

Kyvik, S. og Olsen, T.B. (2012). *Stipendiater og doktorgradsgjennomføring*. NIFU. Rapport 29/2012.

NIFU (2004). *Utdrag fra OECDs Frascati-manual i norsk oversettelse*. Oslo, NIFU, 2004.

OECD (1989). *R&D Statistics and Output Measurement in the Higher Education Sector: "Frascati Manual" Supplement*. Paris, OECD, 1989.

OECD (2002). *Frascati Manual. Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development*. Paris, OECD, 2002.

Olsen, T.B. (2011). *CDH-statistics for Norway. Report on the Norwegian collection of data on the Career of Doctorate Holders 2007-2009*. NIFU. Working paper 5/2011.

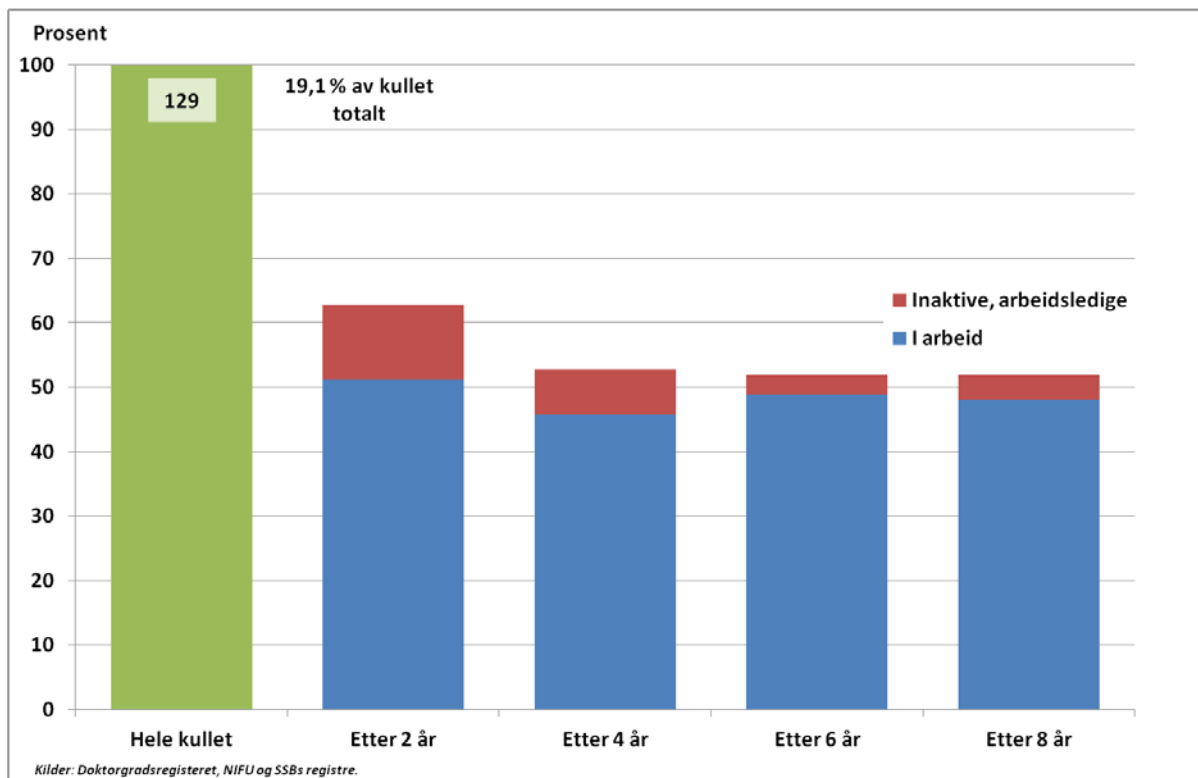
Olsen, T.B. (2012). *Med doktorgrad i arbeidslivet*. NIFU. Rapport 41/2012.

Olsen, T.B. og Sarpebakken, B. (2011). *Utlendinger i norsk forskning. En undersøkelse basert på registerdata*. NIFU. Rapport 30/2011.

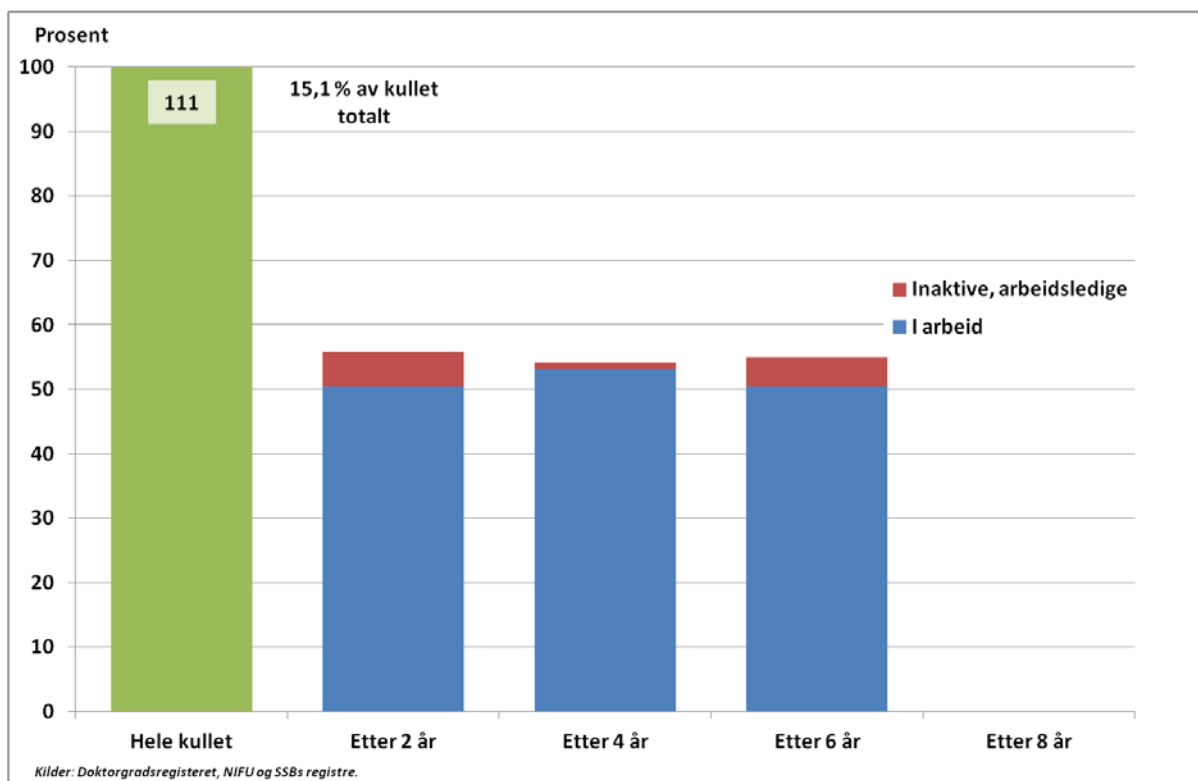
Thune, T. et al. (2012). *PhD education in a knowledge society. An evaluation of PhD education in Norway*. NIFU. Report 25/2012.

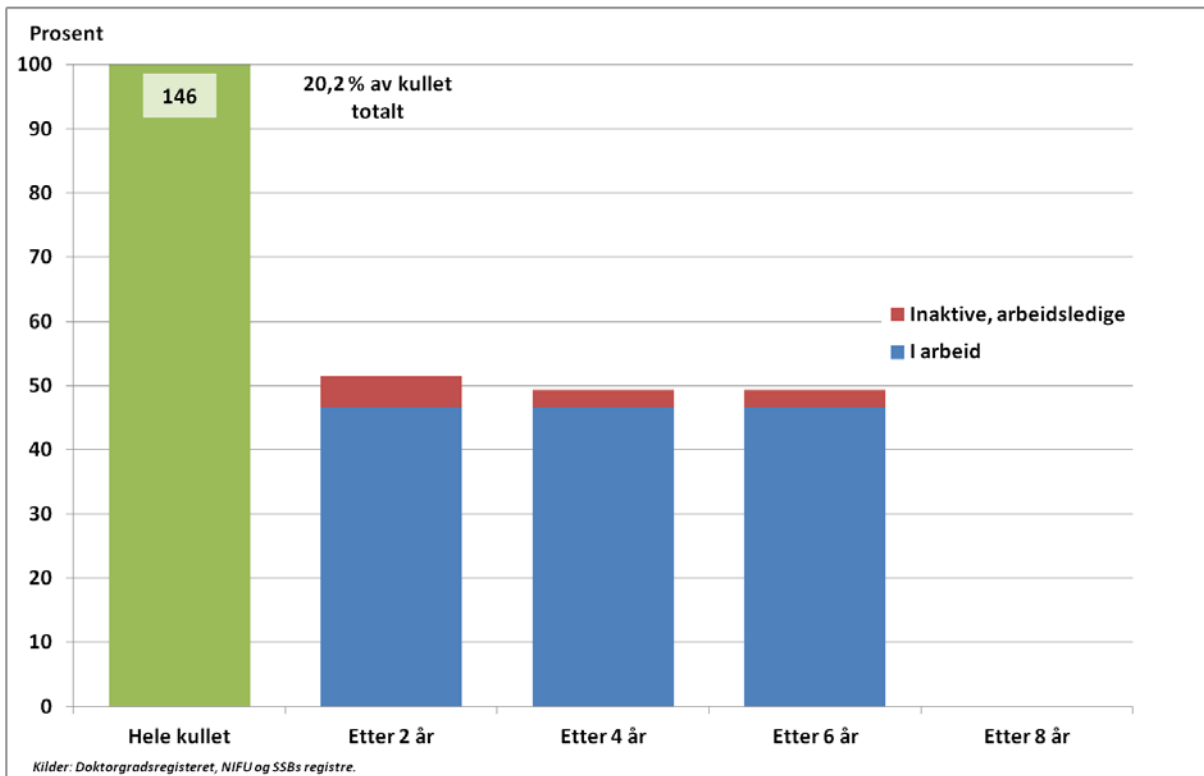
Vedlegg 1: Vedleggsfigurer

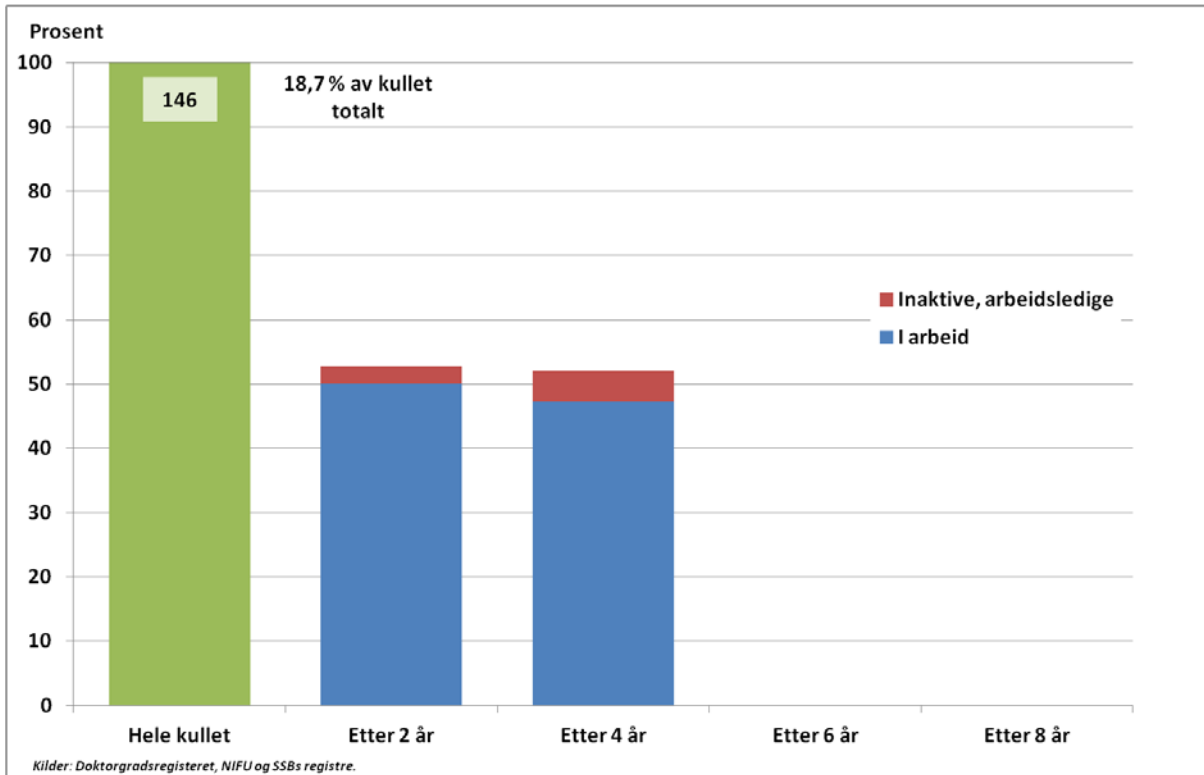
Figur V 1 Utlendinger i doktorgradskullet 2001. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.

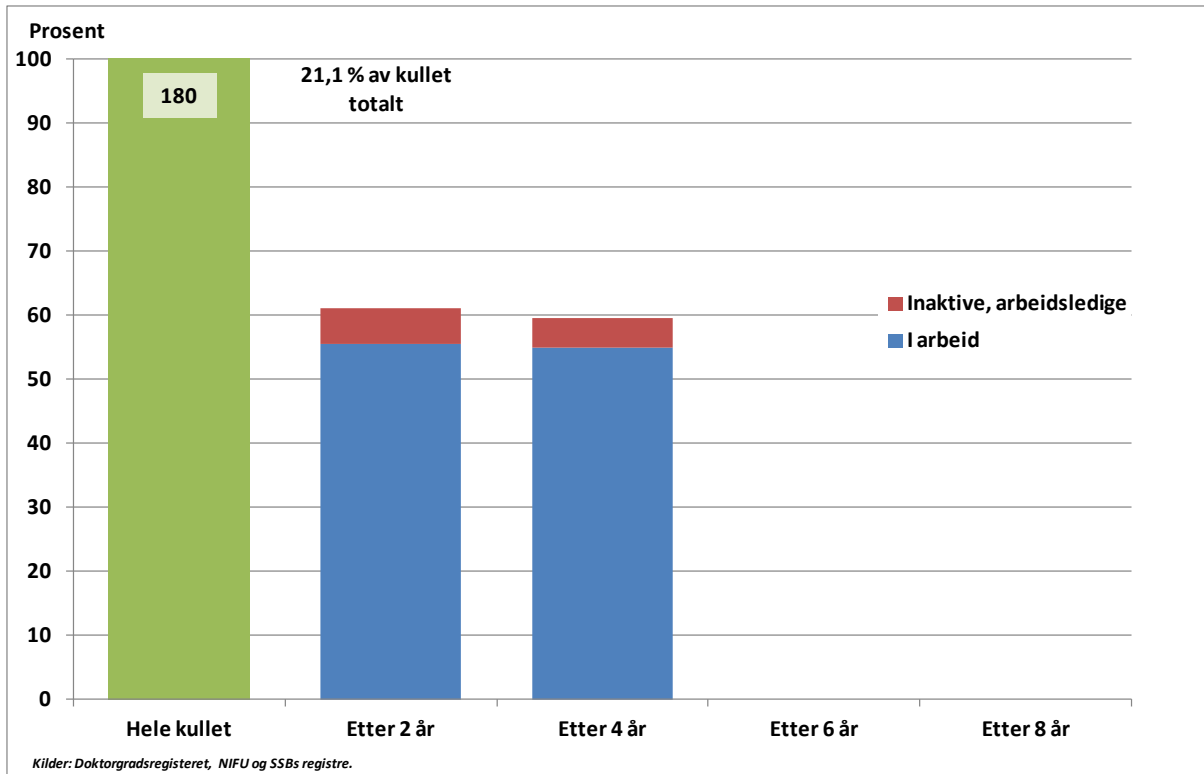
Figur V 2 Utlendinger i doktorgradskullet 2002. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.

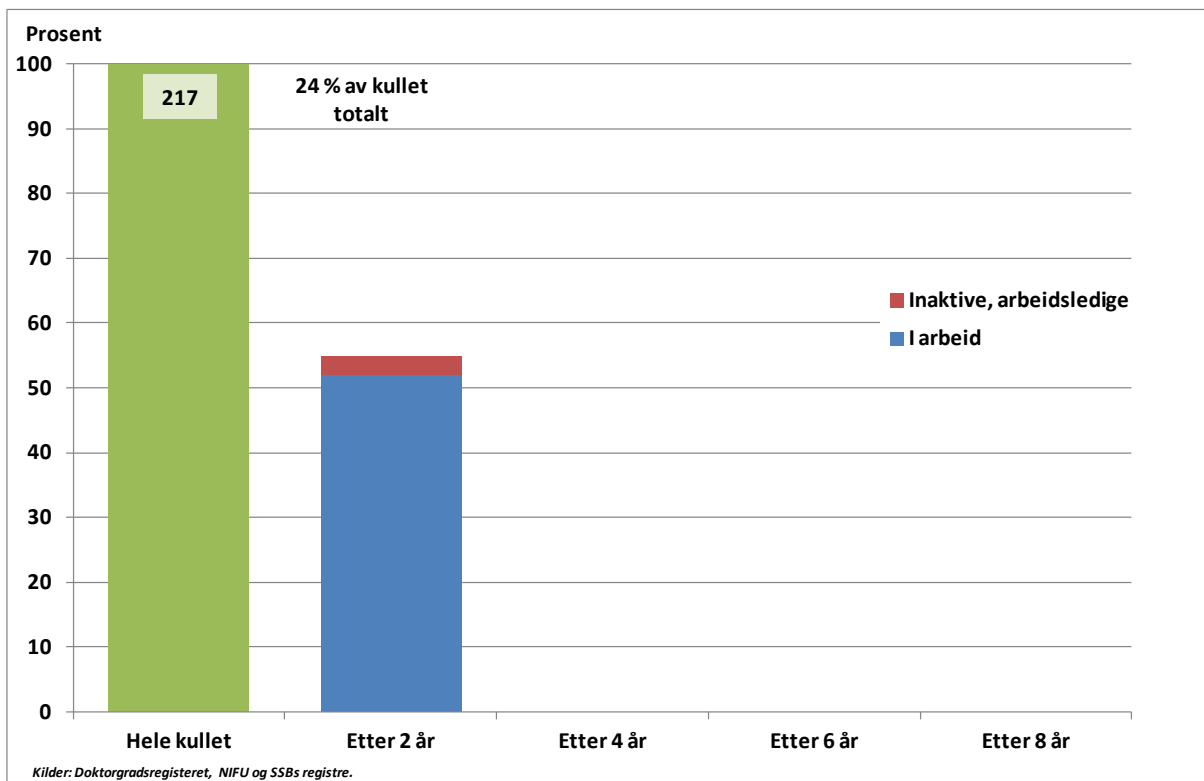
Figur V 3 Utlendinger i doktorgradskullet 2003. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.

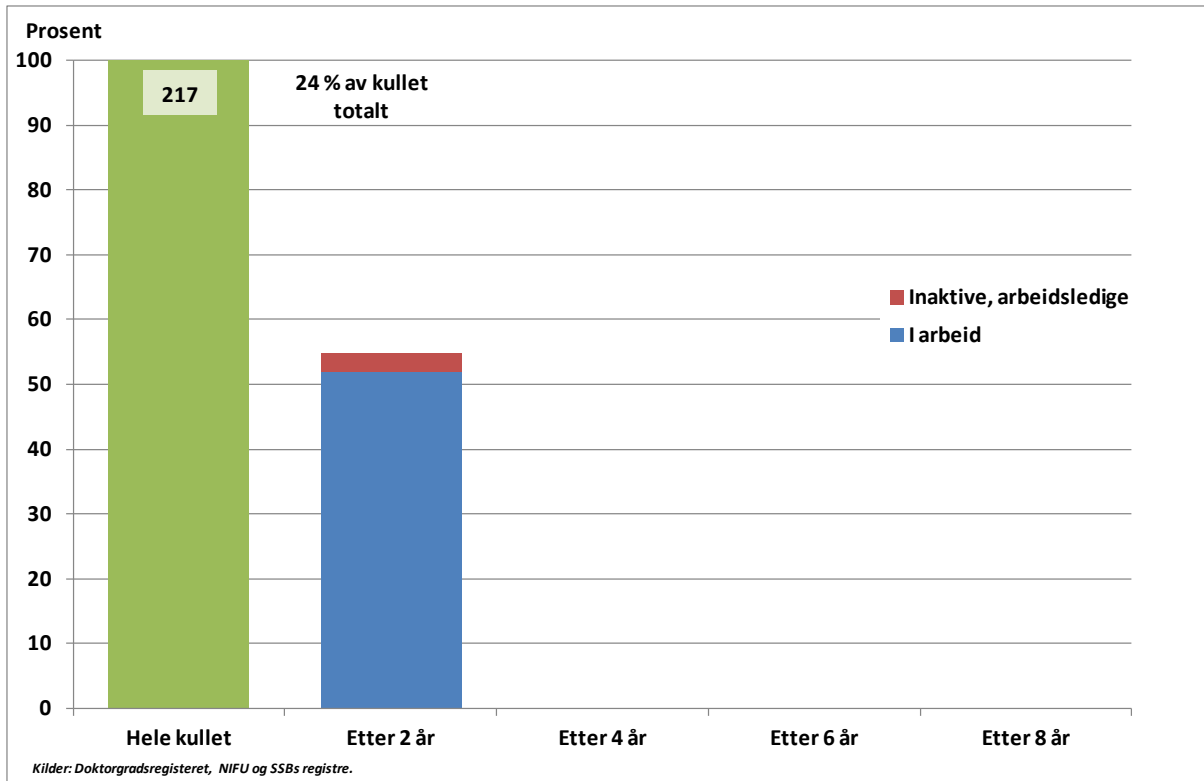
Figur V 4 Utlendinger i doktorgradskullet 2004. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.

Figur V 5 Utlendinger i doktorgradskullet 2005. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.

Figur V 6 Utlendinger i doktorgradskullet 2006. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.

Figur V 7 Utlendinger i doktorgradskullet 2007. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.

Vedlegg 2: Vedleggstabeller

Tabell V 1 Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et annet nordisk land og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

Doktorgradskull	Antall i kullet	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt i Norge etter			
		2 år	4 år	6 år	8 år
2000	13	54	54	54	69
2003	27	37	37	33	
2005	34	29	35		
2007	43	40			

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 2 Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et vest- eller sør-europeisk land og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

Doktorgradskull	Antall i kullet	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt i Norge etter			
		2 år	4 år	6 år	8 år
2000	19	42	37	26	37
2003	30	37	33	30	
2005	40	45	55		
2007	53	43			

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 3 Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i USA, Canada, Australia eller New Zealand og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

Doktorgradskull	Antall i kullet	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt i Norge etter			
		2 år	4 år	6 år	8 år
2000	5	(20)	(20)	(20)	(20)
2003	6	(67)	(67)	(67)	
2005	8	(25)	(25)		
2007	8	(50)			

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre. - NB. Lite tallgrunnlag.

Tabell V 4 Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et øst-europeisk land og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

Doktorgradskull	Antall i kullet	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt i Norge etter			
		2 år	4 år	6 år	8 år
2000	12	67	58	58	58
2003	17	65	71	71	
2005	22	32	23		
2007	40	28			

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 5 Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et *asiatisk land* og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

Doktorgradskull	Antall i kullet	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt i Norge etter			
		2 år	4 år	6 år	8 år
2000	15	60	80	73	67
2003	31	48	48	55	
2005	36	33	28		
2007	49	41			

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 6 Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et *afrikansk land* og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

Doktorgradskull	Antall i kullet	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt i Norge etter			
		2 år	4 år	6 år	8 år
2000	15	93	80	80	80
2003	31	81	81	81	
2005	37	81	76		
2007	42	69			

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 7 Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et *latin-amerikansk land* og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.

Doktorgradskull	Antall i kullet	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt i Norge etter			
		2 år	4 år	6 år	8 år
2000	2	(100)	(100)	(100)	(100)
2003	4	(50)	(50)	(50)	
2005	3	(33)	(67)		
2007	6	(83)			

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre. - NB. Lite tallgrunnlag.

Tabell V 8 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Statsborgerskap fra	Alle	Herav <i>ikke</i> sysselsatt	Prosentandel <i>ikke</i> sysselsatt
Et annet nordisk land	219	94	43 %
Vest- eller Sør-Europa	277	97	35 %
USA, Canada, Australia eller New Zealand	50	19	38 %
Øst-Europa	162	72	44 %
Asia	275	126	46 %
Afrika	237	184	78 %
Latin-Amerika	31	19	61 %
Totalt	1251	611	49 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 9 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter fagområde for doktorgrad.

Fagområde for doktorgrad	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Humaniora	86	42	49 %
Samfunnsvitenskap	155	89	57 %
Matematikk-naturvitenskap	356	185	52 %
Teknologi	242	90	37 %
Medisin og helsefag	308	132	43 %
Landbruksvitenskap og veterinærmed	104	73	70 %
Totalt	1251	611	49 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 10 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter institusjon for doktorgrad.

Institusjon for doktorgrad	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Universitetet i Oslo	323	139	43 %
Universitetet i Bergen	296	162	55 %
NTNU	354	161	45 %
Universitetet i Tromsø	112	49	44 %
UMB	99	74	75 %
Andre	67	26	39 %
Totalt	1251	611	49 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 11 Doktorer fra Universitetet i Oslo som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Statsborgerskap fra	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Et annet nordisk land	78	33	42 %
Vest- eller Sør-Europa	72	28	39 %
USA, Canada, Australia eller New Zealand	18	6	33 %
Øst-Europa	37	15	41 %
Asia	63	22	35 %
Afrika	46	32	70 %
Latin-Amerika	9	3	33 %
Totalt	323	139	43 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 12 Doktorer fra *Universitetet i Bergen* som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Statsborgerskap fra	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Et annet nordisk land	50	24	48 %
Vest- eller Sør-Europa	61	19	31 %
USA, Canada, Australia eller New Zealand	15	8	53 %
Øst-Europa	39	19	49 %
Asia	55	30	55 %
Afrika	66	53	80 %
Latin-Amerika	10	9	90 %
Totalt	296	162	55 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 13 Doktorer fra *NTNU* som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Statsborgerskap fra	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Et annet nordisk land	45	18	40 %
Vest- eller Sør-Europa	88	31	35 %
USA, Canada, Australia eller New Zealand	5	2	40 %
Øst-Europa	56	28	50 %
Asia	103	41	40 %
Afrika	52	40	77 %
Latin-Amerika	5	1	20 %
Totalt	354	161	45 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 14 Doktorer fra *Universitetet i Tromsø* som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Statsborgerskap fra	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Et annet nordisk land	24	12	50 %
Vest- eller Sør-Europa	31	11	35 %
USA, Canada, Australia eller New Zealand	4	2	50 %
Øst-Europa	22	8	36 %
Asia	10	3	30 %
Afrika	20	13	65 %
Latin-Amerika	1	0	0 %
Totalt	112	49	44 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 15 Doktorer fra UMB som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Statsborgerskap fra	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Et annet nordisk land	3	1	33 %
Vest- eller Sør-Europa	15	5	33 %
USA, Canada, Australia eller New Zealand	2	0	0 %
Øst-Europa	3	2	67 %
Asia	31	24	77 %
Afrika	41	38	93 %
Latin-Amerika	4	4	100 %
Totalt	99	74	75 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 16 Doktorer fra andre institusjoner som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.

Statsborgerskap fra	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Et annet nordisk land	19	6	32 %
Vest- eller Sør-Europa	10	3	30 %
USA, Canada, Australia eller New Zealand	6	1	17 %
Øst-Europa	5	0	0 %
Asia	13	6	46 %
Afrika	12	8	67 %
Latin-Amerika	2	2	100 %
Totalt	67	26	39 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 17 Doktorer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007 for de land som hadde flest doktorer i dette tidsrommet.

Statsborgerskap fra	Alle	Herav ikke sysselsatt	Prosentandel ikke sysselsatt
Kina	108	51	47 %
Tyskland	107	33	31 %
Sverige	93	42	45 %
Etiopia	72	60	83 %
Danmark	65	17	26 %
Russland	48	17	35 %
India	39	13	33 %
Island	39	26	67 %
Frankrike	35	10	29 %
USA	34	13	38 %
Tanzania	31	27	87 %
Iran	30	5	17 %
Italia	29	15	52 %
Nederland	26	8	31 %

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre.

Tabell V 18 Doktorer som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og statsborgerskap.

Næringshovedområde	Statsborgerskap				Alle	
	Norsk		Ikke norsk		Antall	%-andel
	Antall	%-andel	Antall	%-andel	Antall	%-andel
Jordbruk, skogbruk og fiske	20	0	2	0	22	0
Bergverk og utvinning	155	3	32	4	187	3
Industri	269	4	28	4	297	4
Tjenesteyting	477	8	78	10	555	8
Forskning og utvikling (kat. 72)	1 265	21	163	21	1 428	21
Undervisning	2 377	39	263	33	2 640	38
Helse og sosialtjenester	883	15	123	16	1 006	15
Offentlig administrasjon mm	405	7	24	3	429	6
Inaktive og arbeidsledige	215	4	70	9	285	4
Ukjent	7	0	3	0	10	0
Totalt	6 073	100	786	100	6 859	100

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre. - Omfatter doktorgradskullene 2000-2007.

Tabell V 19 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og fagområde for doktorgrad.

Næringshovedområde	Fagområde for doktorgrad						TOT
	HUM	SV	MN	TK	MH	LBR/VET	
01 Jordbruk, skogbruk og fiske	1					1	2
02 Bergverk og utvinning			6	25			31
03 Industri			7	17			24
04 Tjenesteyting	4	12	85	77	23	17	218
10 Undervisning	31	46	61	29	50	12	229
11 Helse og sosialtjenester	1	3	10		100	1	115
12 Offentlig administrasjon mm	6	5	2	4	2		19
Ukjent	1				1		2
Totalt	44	66	171	152	176	31	640

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre. - Omfatter doktorgradskullene 2000-2007.

Tabell V 20 Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og institusjon for doktorgrad.

Næringshovedområde	Institusjon for doktorgrad						TOT
	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	Andre	
01 Jordbruk, skogbruk og fiske			1		1		2
02 Bergverk og utvinning	1	5	22			3	31
03 Industri	3	3	16			2	24
04 Tjenesteyting	52	38	87	14	12	15	218
10 Undervisning	59	54	55	34	10	17	229
11 Helse og sosialtjenester	63	29	8	14	1		115
12 Offentlig administrasjon mm	5	5	4	1	1	3	19
Ukjent	1					1	2
Totalt	184	134	193	63	25	41	640

Kilder: Doktorgradsregisteret, NIFU og SSBs registre. - Omfatter doktorgradskullene 2000-2007.

Tabell V 21 Utlendinger med norsk doktorgrad i arbeidsstyrken i 2009, etter land for statsborgerskap.

Land	Region	Antall	Land	Region	Antall
Tyskland	Vest-Europa	147	Argentina	Latin-Amerika	3
Sverige	Norden	106	Bulgaria	Øst-Europa	3
Danmark	Norden	103	Israel	Asia	3
USA	Nord-Amerika	66	Japan	Asia	3
Kina	Asia	51	Latvia	Øst-Europa	3
Storbritannia	Vest-Europa	40	Nigeria	Afrika	3
Nederland	Vest-Europa	36	Portugal	Vest-Europa	3
Frankrike	Vest-Europa	35	Slovakia	Øst-Europa	3
Island	Norden	32	Sudan	Afrika	3
Russland	Øst-Europa	32	Vietnam	Asia	3
India	Asia	23	Egypt	Afrika	2
Italia	Vest-Europa	22	Estland	Øst-Europa	2
Finland	Norden	18	Indonesia	Asia	2
Iran	Asia	15	Kroatia	Øst-Europa	2
Romania	Øst-Europa	14	Mexico	Latin-Amerika	2
Spania	Vest-Europa	14	New Zealand	Australia/N. Zealar	2
Belgia	Vest-Europa	13	Pakistan	Asia	2
Canada	Nord-Amerika	13	Uganda	Afrika	2
Litauen	Øst-Europa	9	Ukraina	Øst-Europa	2
Tsjekkia	Øst-Europa	9	Zambia	Afrika	2
Ungarn	Øst-Europa	9	Zimbabwe	Afrika	2
Brasil	Latin-Amerika	6	Bosnia-Hercegovina	Øst-Europa	1
Polen	Øst-Europa	6	Chile	Latin-Amerika	1
Serbia og Montenegro	Øst-Europa	6	Eritrea	Afrika	1
Sveits	Vest-Europa	6	Jemen	Asia	1
Etiopia	Afrika	5	Kamerun	Afrika	1
Hellas	Vest-Europa	5	Kypros	Asia	1
Irland	Vest-Europa	5	Madagaskar	Afrika	1
Nepal	Asia	5	Peru	Latin-Amerika	1
Sri Lanka	Asia	5	Singapore	Asia	1
Østerrike	Vest-Europa	5	Slovenia	Øst-Europa	1
Australia	Australia/N. Zealar	4	Sør-Afrika	Afrika	1
Bangladesh	Asia	4	Tadsjikistan	Asia	1
Ghana	Afrika	4	Tanzania	Afrika	1
			Thailand	Asia	1
			Tyrkia	Vest-Europa	1

Kilde: Doktorgradsregisteret, NIFU, og SSBs registre.

Omfatter personer med ikke-norsk statsborgerskap i 2009, som avla doktorgraden i perioden 1980-2008 og som var under 70 år i 2009.

Vedlegg 3: Tabell- og figuroversikt

Tabeller i teksten

Tabell 1	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk <i>statsborgerskap</i> og som ikke var i arbeid i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.....	15
Tabell 2	Personer med norsk doktorgrad 2000-2008 og ikke-norsk statsborgerskap med alder under 70 år i 2009, som <i>ikke</i> var registrert med bosted eller arbeidssted i Norge i 2009. Etter land for statsborgerskap på disputastidspunktet.	20
Tabell 3	Personer med norsk doktorgrad i arbeidsstyrken i 2009, etter statsborgerskap og sektor. Prosent.....	26
Tabell 4	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og fagområde for doktorgrad. Prosent.....	26
Tabell 5	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og institusjon for doktorgrad. Prosent.	27
Tabell 6	Prosentandel av utvalgte doktorgradskull med tilknytning til forskningssektoren (universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter) og med <i>ikke-norsk</i> statsborgerskap på disputastidspunktet, på ulike tidspunkter etter avlagt doktorgrad.....	28
Tabell 7	Prosentandel av utvalgte doktorgradskull med tilknytning til forskningssektoren (universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter) og med <i>norsk</i> statsborgerskap på disputastidspunktet, på ulike tidspunkter etter avlagt doktorgrad.	29
Tabell 8	Forholdstall norsk/ikke-norsk statsborgerskap. (Tabell 7/Tabell 6)	29
Tabell 9	Personale med norsk doktorgrad 2000-2008, etter forskningssektor i 2009 og statsborgerskap på disputastidspunktet.	29
Tabell 10	Personale med norsk doktorgrad 2000-2008 i norsk forskning i 2009, etter fagområde for doktorgrad og statsborgerskap på disputastidspunktet.	30
Tabell 11	Personale med norsk doktorgrad 2000-2008, etter lærestedstilknytning i universitets- og høyskolesektoren i 2009 og statsborgerskap på disputastidspunktet.	31
Tabell 12	Personale med norsk doktorgrad 2000-2008, etter stilling i universitets- og høyskolesektoren i 2009 og statsborgerskap på disputastidspunktet.	31
Tabell 13	Personer med doktorgrad i Norge i 2009, etter statsborgerskap og norsk/utenlandsk doktorgrad. Antall.....	32
Tabell 14	Personer med doktorgrad i Norge i 2009, etter statsborgerskap og norsk/utenlandsk doktorgrad. Prosent.	32

Figurer i teksten

Figur 1	Doktorgrader i Norge 1990-2012 etter statsborgerskap.....	11
Figur 2	Fordelingen på norsk og ikke-norsk statsborgerskap blant personer som avla doktorgraden i Norge 2000-2007 og deres tilknytning til norsk arbeidsliv to år etter disputasåret.	12
Figur 3	Utlendinger i doktorgradskullet 2000. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert sysselsatt i Norge senere.	14
Figur 4	Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som <i>ikke</i> er i arbeid i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.	15
Figur 5	Antall personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som <i>ikke</i> er sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, per doktorgradskull.....	16
Figur 6	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	17
Figur 7	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter fagområde for doktorgrad.	17
Figur 8	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter institusjon for doktorgrad.	18
Figur 9	Doktorer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel av doktorgradskullene 2000-2007 for de land som hadde flest doktorer i dette tidsrommet.	19
Figur 10	Doktorer fra <i>Universitetet i Oslo</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	21
Figur 11	Doktorer fra <i>Universitetet i Bergen</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	21
Figur 12	Doktorer fra <i>NTNU</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	22
Figur 13	Doktorer fra <i>Universitetet i Tromsø</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	22
Figur 14	Doktorer fra <i>UMB</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	23

Figur 15	Doktorer fra <i>øvrige universiteter og høyskoler</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap	23
Figur 16	Prosentandel med ikke-norsk statsborgerskap av alle personer med norsk doktorgrad som var yrkesaktive i årene 1996-2009.....	24
Figur 17	Doktorer som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og statsborgerskap.....	25
Figur 18	Utlendinger med norsk doktorgrad i arbeidsstyrken i 2009, etter region for statsborgerskap. Prosent.....	27
Figur 19	Statsborgerskap blant utlendinger med norsk doktorgrad i arbeidsstyrken i 1999, 2004 og 2009.	28

Vedleggstabeller

Tabell V 1	Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et <i>annet nordisk land</i> og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.....	39
Tabell V 2	Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et <i>vest- eller sør-europeisk</i> land og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.....	39
Tabell V 3	Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i <i>USA, Canada, Australia eller New Zealand</i> og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.....	39
Tabell V 4	Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et <i>øst-europeisk land</i> og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.....	39
Tabell V 5	Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et <i>asiatisk land</i> og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.....	40
Tabell V 6	Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et <i>afrikansk land</i> og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.....	40
Tabell V 7	Personer som på disputastidspunktet hadde statsborgerskap i et <i>latin-amerikansk land</i> og som ikke var sysselsatt i Norge 2, 4, 6 og 8 år etter disputasåret. Prosentandel for utvalgte doktorgradskull.....	40
Tabell V 8	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.....	40
Tabell V 9	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter fagområde for doktorgrad.	41
Tabell V 10	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter institusjon for doktorgrad.	41

Tabell V 11	Doktorer fra <i>Universitetet i Oslo</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	41
Tabell V 12	Doktorer fra <i>Universitetet i Bergen</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	42
Tabell V 13	Doktorer fra <i>NTNU</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	42
Tabell V 14	Doktorer fra <i>Universitetet i Tromsø</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	42
Tabell V 15	Doktorer fra <i>UMB</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	43
Tabell V 16	Doktorer fra <i>andre institusjoner</i> som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007, etter region for statsborgerskap.	43
Tabell V 17	Doktorer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som ikke var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret. Prosentandel for doktorgradskullene 2000-2007 for de land som hadde flest doktorer i dette tidsrommet.	44
Tabell V 18	Doktorer som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshoved-område og statsborgerskap.....	44
Tabell V 19	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og fagområde for doktorgrad.	45
Tabell V 20	Personer som på disputastidspunktet ikke hadde norsk statsborgerskap og som var sysselsatt i Norge 2 år etter disputasåret, etter næringshovedområde og institusjon for doktorgrad.....	45
Tabell V 21	Utlendinger med norsk doktorgrad i arbeidsstyrken i 2009, etter land for statsborgerskap.	46

Vedleggsfigurer

Figur V 1	Utlendinger i doktorgradskullet 2001. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.	35
Figur V 2	Utlendinger i doktorgradskullet 2002. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.	35
Figur V 3	Utlendinger i doktorgradskullet 2003. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.	36
Figur V 4	Utlendinger i doktorgradskullet 2004. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.	36
Figur V 5	Utlendinger i doktorgradskullet 2005. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.	37
Figur V 6	Utlendinger i doktorgradskullet 2006. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.	37
Figur V 7	Utlendinger i doktorgradskullet 2007. Personer med ikke-norsk statsborgerskap på disputastidspunktet som er registrert bosatt i Norge senere.	38

Vedlegg 4: Om dataregistrene

Denne undersøkelsen bygger på data fra tre datakilder: *Doktorgradsregisteret* (NIFU), *Forskerpersonalregisteret* (NIFU) og *System for persondata* (Statistisk sentralbyrå).

Doktorgradsregisteret

Registeret er et individregister som dekker alle doktor- og lisensiatgrader som er utstedt ved norske universiteter og høyskoler gjennom alle tider. Første doktorgrad ble avlagt ved Det Kgl. Frederiks Universitet (nå Universitetet i Oslo) i 1817. Opplysningene i registeret benyttes til statistikk og analyseformål. Registeret ajourføres hvert halvår på grunnlag av opplysninger fra de doktorgradsutstedende institusjoner. Om den enkelte doktorand registreres følgende opplysninger:

- Navn
- Kjønn
- Alder (fødselsdato)
- Statsborgerskap (fra 1986)
- Type grad (tittel)
- År for disputas (fra og med 1992 registreres også måned for disputas)
- Sted for grad (lærested/fakultet)
- Fagområde for grad (i første rekke ut fra avhandlingens tema)
- Fagdisiplin for grad (gjelder fagområdene humaniora, samfunnsvitenskap og matematikk/naturvitenskap)
- Utdanning (type, sted og år)
- Hovedfinansieringskilde (fra og med 2005)

Registreringstidspunkt: disputas

Per 30.06.2012 er det registrert ca. 23 000 doktor- og lisensiatgrader.

Forskerpersonalregisteret

Forskerpersonalregisteret er et individregister som omfatter vitenskapelig, faglig og høyere teknisk/administrativt personale ved universiteter og høyskoler, forskere ved forskningsinstitutter, samt forskerpersonale og faglig personale som deltar i FoU ved helseforetak og enkelte andre institusjoner. Registeret omfatter ikke forskere i næringslivet, med unntak av enkelte professor II som har hovedstilling i næringslivet. Registeret omfatter personer som innehar stillinger hvor det kreves utdanning på masternivå (tidligere: hovedfag) eller høyere.

Opplysningene i registeret benyttes til statistikk og analyseformål. Registeret oppdateres hvert år (annet hvert år t.o.m. 2007). Datamaterialet innhentes hovedsakelig direkte fra de forskningsutførende enhetene. Personaloversikter hentes fra lærestedene, helseforetakene og forskningsinstituttene sentrale administrasjoner. Dette suppleres med opplysninger direkte fra det enkelte institutt eller avdeling. I tillegg innhentes opplysninger fra NIFUs øvrige registre og fra Norges forskningsråd og andre aktører.

- Navn
- Kjønn
- Fødselsdato
- Utdanning (type, fag, sted og år)
- Evt. doktorgrad og år for doktorgrad
- Arbeidssted (institusjon, fakultet, institutt, avdeling)
- Arbeidsstedets fagområde/fagdisiplin

2010-versjonen av Forskerpersonalregisteret omfatter ca. 41 000 personer.

System for persondata (SFP)

SFP er et system av datafiler basert på administrative data om personer 15 år eller eldre. Systemet består av opplysninger innenfor områder som arbeidsmarked, lønn, utdanning, trygd og andre typer av inntekter. De fleste variabler hentes direkte fra de ulike grunnlagsregistre, mens enkelte vil konstrueres ved å kombinere data fra ulike kilder. SFP inneholder også en konsistensbehandlet koding av arbeidsmarkedsstatus for hvert enkelt individ (arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende, arbeidsledig, under utdanning, uføretrygdet etc.). De viktigste grunnlagsregistre for SFP er:

- Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret
- Arbeidssøkerregisteret ARENA (NAV)
- Ligningsregisteret/Selvangivelsesregisteret
- Personregisteret
- Befolkningens høyeste fullførte utdanning
- Register over attføringstiltak, Arena
- Fødelandsregisteret
- Fil for alders- og uførepensjon

I den foreliggende undersøkelsen om personer med avlagt doktorgrad er følgende opplysninger hentet fra SFP:

- *Demografiske data* som kjønn, alder, bostedskommune, sivilstatus, fødeland, utdanning, innvandringsstatus, statsborgerskap mm.
- *Arbeidsrelaterte data* som arbeidstakerforhold, arbeidsstedets næring, arbeidsstedskommune, yrkesstatus, arbeidsstedets organisasjonsform og institusjonelle sektortilknytning
- *Arbeidssøkeropplysninger, som arbeidssøkerstatus, tiltakskode m.m.*

Vedlegg 5: Sysselsettingskategorier

Hovedkategori	Sysselset- tingskode	Sysselsettingskategori	Antall med doktorgrad i 2009
Sysselsatt	01HK	Lønnstaker, heltid, kun heltid	12270
Sysselsatt	01HA	Lønnstaker, heltid, annen	172
Sysselsatt	01H7	Lønnstaker, heltid, sykemeldt	110
Sysselsatt	01H8	Lønnstaker, heltid, ord.utdanning	430
Sysselsatt	01H9	Lønnstaker, heltid, ufør	4
Sysselsatt	01H10	Lønnstaker, heltid, annen attføring	9
Sysselsatt	01DK	Lønnstaker, deltid, kun deltid	761
Sysselsatt	01DA	Lønnstaker, deltid, annen	4
Sysselsatt	01D7	Lønnstaker, deltid, sykemeldt	16
Sysselsatt	01D8	Lønnstaker, deltid, ord.utdanning	47
Sysselsatt	01D9	Lønnstaker, deltid, ufør	43
Sysselsatt	01D10	Lønnstaker, deltid, annen attføring	18
Sysselsatt	01D11	Lønnstaker, deltid, alderspensjonist	136
Sysselsatt	02K	Selvstendig, kun selvstendig	293
Sysselsatt	02A	Selvstendig, annet	2
Sysselsatt	27	Selvstendig, sykemeldt	6
Sysselsatt	28	Selvstendig, ord.utdanning	8
Sysselsatt	29	Selvstendig, ufør	3
Arbeidsledig	03K	Sysselsettingstiltak, kun sysselsettingstiltak	5
Arbeidsledig	03A	Sysselsettingstiltak, annet	0
Arbeidsledig	05K	Attføringstiltak, kun attføringstiltak	7
Arbeidsledig	58	Attføringstiltak, ordinær utdanning	4
Arbeidsledig	59	Attføringstiltak, ufør	1
Arbeidsledig	06DPA	Helt ledig, ledig med dagpenger, annet	14
Arbeidsledig	06DPK	Helt ledig, ledig med dagpenger, kun ledig med dagpenger	53
Arbeidsledig	06ID7	Helt ledig, ledig uten dagpenger, sykemeldt	0
Arbeidsledig	06ID8	Helt ledig, ledig uten dagpenger, ordinær utdanning	4
Arbeidsledig	06IDA	Helt ledig, ledig uten dagpenger, annet	0
Arbeidsledig	06IDK	Helt ledig, ledig uten dagpenger, kun ledig uten dagpenger	17
Arbeidsledig	07A	Sykemeldt, annet	1
Arbeidsledig	07K	Sykemeldt, kun sykemeldt	0
Arbeidsledig	07M	Sykemeldt, annet	15
Arbeidsledig	211	Selvstendig, alderspensjonist	154
Arbeidsledig	210	Selvstendig, annen attføring	7
Inaktiv	084K	Under utdanning, opplæringstiltak, kun opplæringstiltak	7
Inaktiv	088K	Under utdanning, ordinær utdanning, kun ordinær utdanning	40
Inaktiv	088A	Under utdanning, ordinær utdanning, annet	5
Inaktiv	889	Under utdanning, ordinær utdanning, ufør	0
Inaktiv	8810	Under utdanning, ordinær utdanning, annen attføring	0
Inaktiv	09K	Uførepensjon, kun ufør	29
Inaktiv	10A	Annen attføring, annet	0
Inaktiv	10K	Annen attføring, kun annen attføring	14
Inaktiv	11K	Alderspensjon, kun alderspensjon	253
Inaktiv	12A	Etterlatte	0
Inaktiv	12B	Enslig forsørger	0
Inaktiv	12C	Kun sosialhjelp	1
Inaktiv	12D	Annet	17
Inaktiv	12E	Annet	3
Inaktiv	12K	Annet	308

Vedlegg 6: Standard for næringsgruppering (SN2007)

SSBs standard for næringsgruppering (SN2007) bygger på EUs standard NACE Rev. 2 (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européens). Standarden danner grunnlag for koding av enheter etter viktigste aktivitet i Statistisk sentralbyrås bedrifts- og foretaksregister og for enheter i Enhetsregisteret. Den er en av de viktigste standardene i økonomisk statistikk og gjør det mulig å sammenligne og analysere statistiske opplysninger både nasjonalt/internasjonalt og over tid.

Næringshovedområder. Tilpasset inndeling som er benyttet i denne rapporten.

Næringshovedområde	Næringskoder som inngår ¹⁾	Sektor
Forskning og utvikling ²⁾	72	Privat ¹⁾
Annen tjenesteyting	35-39, 41-43, 45-47, 49-53, 55-56, 58-66, 68-71, 73-75, 77-79, 81-82	Privat
Industri	10-11, 13, 15-33	Privat
Bergverk og utvinning	6-9	Privat
Primærnæringer	1-3	Privat
Undervisning	85	Offentlig
Helse- og sosialtjenester	86-88	Offentlig
Offentlig administrasjon mm	84, 90-91, 93-94, 96	Offentlig

¹⁾ Bare næringer hvor det er registrert doktorer er tatt med.

²⁾ Denne kategorien omfatter primært forskningsinstitusjoner utenfor universitetene og høgskolene, ofte kalt instituttsektoren. Mange av disse finansieres i betydelig grad fra offentlige kilder, bl.a. som grunnbevilgninger via Norges forskningsråd og gjennom oppdragsmidler fra det offentlige. I tillegg til institusjonene inngår også foretak i næringslivet som har forskning og utvikling som hovednæring.

Næringsstandarden i detalj er tatt inn i Olsen (2012) og er også tilgjengelig på SSBs nettsider.